

Takva

MUHARREM 1447

MÜNAFIKLARIN
ÖZELLİKLERİ
- 5 -

ALLAH'IN HÜKMÜNDEN
YÜZ ÇEVİRİRLER

Bilal Özbuğday

Kokusu Güzel Müslüman
Burak Gültepe

09

Kâfirûn Suresi: Tevhid Ve Şirkten Berâetin İlanı
Salih Bağırçan

16

Soru-Cevap Köşesi
Hüseyin Oral

21

Kahvenin Doğduğu Topraklardan
İnsani Krizlerin Gölgesine:Yemen
Burak Özdiğer

29

Salih Ameller İşlerken Tereddüt Etmeyelim!
Muhammed Fırat

33

Gizli Ateş Nemîme
(Laf Taşıma)
Ümmü Fırdevs

37

Oyun Oynayan Çocuğu Korumak mı,
İnterneti Fişlemek mi?
"Yaş Doğrulama" Yalanı
Burak Eryılmaz

40

Ayın
Kitabı

MÜSLÜMANLARDA
YAHUDİLEŞME

"Sözlere bomalarla süzülüp
kalplerini kavrarak..."

BELAL ÖZBUĞDAY

hasDihal

43

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Allah'ın hükmü karşısındaki tavır, kalpteki samimiyetin en açık göstergelerinden biridir. Münafıklar, hakka teslim olmak yerine menfaatlerini esas alır; işlerine geldiğinde yaklaşır, gelmediğinde ise yüz çevirirler. Bu ay baş yazımızda, münafıkların Allah'ın hükmü karşısındaki bu tavrını ele alıyoruz.

"Kur'an okuyan Mümin turunçgiller gibidir; kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan Mümin hurma gibidir; kokusu yoktur ama tadı güzeldir...

Peki, Allah katında kokusu güzel Müslüman nasıl olmalıdır? Bu ay ki yazımızda bu sorunun cevabını birlikte arıyoruz.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.
Velhamdulillah Rabbil âlemin...

Editör

Allah'ın Hükmünden Yüz Çevirirler

Bilal Özbuğday

Temmuz 2026
66. Sayı

takvadergisi.org

Allah azze ve celle'nin Rab ve ilah olması O'nun gökte ve yerlerde bazı hükümler indirmesi ve uygulamasından geçmektedir. Yerde de gökte de ilah olan yani kendisine tâbi olunması gereken Allah'tır.

Allah (azze ve celle) göklere hükümler belirlemiştir. Güneşin sürekli her gün kendi menzilinden doğması, akşamleyin batması gibi... Ya da ayın her gün her gece göğün farklı yerlerinden doğup batması gibi... Ya da yağmur bulutlarının rüzgârlar ile taşınarak bazı memleketleri sulaması gibi...

Allah (azze ve celle) kevnî yasalar belirlediği gibi yeryüzünde kulları arasında uygulanması için şer'i yasalar da belirlemiştir. Kullarına bu yasalara yani şeriata tâbi olmalarını emretmiş, ondan başka yasalara uymayı ise yasaklamıştır.

Nasıl ki gökteki yasalar bir ahenk içerisinde devam ediyorsa yerde de Allah'ın yasalarına boyun eğildiğinde ahenk bozulmayacaktır.

Gök ve yerin kanunlarında ve yaratılmışlarında ise şöyle bir fark var; göktekilerin tamamı yerdekilerin ise bir takım mahlûkatı zaten Allah'a boyun eğmek zorunda bırakılmış olan varlıklardır. Güneş, ay, yıldızlar, göğün kendisi ve diğer varlıklar Allah'a isyan zaten edemezler.

Yeryüzünde hayvanlar, bitkiler Allah'ın belirlediği yasaların dışına zaten çıkamazlar. Asıl itibariyle insan da kendi hakkındaki kevnî yasalara müdahale edemez. Ancak bir imtihan gereği Allah azze ve celle insana bu kevnî yasaların dışında başka yasalar indirmiş ve onlara tabi olmasını istemiştir. İmtihan işte tam da budur aslında.

Allah'tan geldiğine inandığımız ve hayatın içerisinde uygulamak ve tabi olmak zorunda olduğumuz hükümler ve yasalar vardır. Kimi insanlar bunlardan tamamen yüz çevirmiş vaziyettedir, kimileri de bunlara tabi olmaktadır. Ama bir de bu ikisi arasında nifak ehli vardır ki işine geldiğinde tabi olunması gerektiği, işine gelmediğinde ise terkedilmesi gerektiği kanaatindedir. Tabii ki bu niyet ve gayelerini içlerinde gizli tutarlar. Ancak bazı durumlarda tavırları ile niyetlerini açık ederler.

Allah'ın hükümleri karşısında münafıkların tavrı bir müminin tavrı gibi asla değildir. Münafıkların tavrı; çağırıldıklarında gelmeme, gerektiğinde müracaat etmeme, çıkan hükme tabi olmama, hükmün gereklerini yerine getirmeme, işine göre hareket etme ve var olan hükmü, çıkan hükmü gizleme şeklindedir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا أَنْزَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

"(Ey Muhammed!) Sana indirilen Kur'an'a ve senden önce indirilene inandıklarını iddia edenleri görmüyor musun? Tâgût'u tanımamaları kendilerine emrolunduğu hâlde onun önünde muhakeme olmak istiyorlar. Şeytan da onları derin bir sapıklığa düşürmek istiyor."

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا

"Münafıklara 'Allah'ın indirdiğine (Kur'an'a) ve Peygambere gelin' dediği zaman, onların senden büsbütün uzaklaştıklarını görürsün."¹

¹ (4/ Nisa 60-61)

Bu ayetlerin sebab-i nüzulüne dair şöyle bir rivayet zikredilmektedir:

“Yahudilerden bir adam ile münafıklardan bir adam arasında bir tartışma çıktı. Münafık kimse ihtilafın halli için Yahudilere çağırıyordu. Çünkü onların rüşvet alacağını biliyordu. Yahudi ise onu Müslümanlara muhakeme olmaya davet ediyordu. Çünkü biliyordu ki onlar rüşvet almazlar. Ama en sonunda Cüheyne kabilesinden bir kâhine muhakeme olma konusunda anlaşmaya vardılar. Onun üzerine Allah azze ve celle bu ayeti indirdi.”²

Bu rivayetin farklı varyantlarında ise münafığın, Rasulullah'a (sav) hüküm konusunda gitmekten imtina ettiği de geçmektedir.

Ayeti kerimede **“Sana indirilene inandıklarını iddia edenler”** lafzı ile münafık kişi, “Senden önce indirilenlere inandığını iddia edenler” lafzıyla ise Yahudi kastedilmektedir.

İnsanlardan bazıları İslam şeriatını başkalarını cezalandırmak gayesiyle talep etmektedirler. Onlar kendilerinin şeriata uyan kimse olduklarını zannetmektedirler. Hâlbuki kişinin imtihan edilmediği bir şeyde kendisini mükemmel zannetmesi bir hastalıktır.

Bazı insanların ağızlarında sürekli olarak “şeriat, mahkeme, muhakeme, Allah'ın hükmü” gibi sözler dolaşır durur. İhtilaf ettikleri konularda kendi aleyhlerine bir durum olacağını düşünmezler. Ancak aleyhlerine bir durum oluştuğunda ise dillerine doladıkları o kavramları terk ederler.

Neticeye itiraz eden kimi insanlar şeriatın uygulanamayacağı için Allah'ın hükmünün olup olmayacağını sorgulamaya başlar, kimisi bu işi yapan insanların buna ehil olup olmadığını sorgulamaya başlarlar. Ve en nihayetinde insanlar tâbi olduklarını iddia ettikleri şeriattan çıkan neticeye uymamak için sıvışırlar.

Kişinin aleyhinde bir netice ortaya çıkınca Allah'ın hükmünü ifade eden mahkemenin kötü, lehinde sonuç çıkınca ise iyi olması ancak hastalıklı bir kalın mahsulüdür.

Aslında Allah'ın hükmüne gitmek, ihtilaf ve çekişmelerin sona ermesi içindir. Yoksa mahkemeden çıkan neticenin yüzde yüz isabetli olacağı anlamını taşımaz. Çünkü vahiy ile desteklenen Allah'ın peygamberi dahi çıkan tartışmalarda hata yapma ihtimalinden bahsetmiştir.

Subhanallah! Bu çok büyük bir durumdur. Üzerinde düşünülmesi gerekir. Haklı hakkını alamayacak ise nedendir peki bu durum? Allah Rasulü (sav), hak sahibi insana hakkını vermemezlik eder mi? Elbette kasıtlı olarak değil ancak derdini anlatan insan hakkını daha iyi ifade edebilir ki kâdı da onunla hükmeder.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ إِلَيَّ، وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ الْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ، فَأَقْضِي عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ، فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ شَيْئًا فَلَا يَأْخُذْهُ؛ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ

“Ben sadece bir beşerim. Sizler bana yargılanmak üzere geliyorsunuz. Belki sizin biriniz, delilini getirmekte diğerinizden daha becerikli ve daha üstün anlatımlı olabilir. Ben de dinlediğime göre o kimse- nin lehinde hüküm veririm. Kimin lehine kardeşinin hakkını alıp hüküm vermişsem, onu almasın. Ona cehennemden bir parça ayırmış olurum.”³

Yine bir başka ayette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

² (Taberi)

³ (Buhari, Müslim)

"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükme, içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar."⁴

Abdullah bin Zübeyir (ranhuma) şöyle anlatmıştır;

"Ensardan bir adam, hurma ağaçlarını suladıkları Harre arkları (su kanalları) hakkında Rasulullah'ın (sav) huzurunda Zübeyir bin Avvam ile tartıştı. Ensardan olan kişi 'Suyu salıver de geçsin' dedi, fakat Zübeyir (ranh) bunu kabul etmedi. Bunun üzerine Rasulullah'ın (sav) huzurunda davalaştılar. Rasulullah (sav) Zübeyr'e **"Ey Zübeyr! (Önce sen) sula, sonra suyu komşuna salıver"** buyurdu. Ensardan olan kişi bu hükme öfkeleni ve "Halanın oğlu olduğu için mi (böyle hükmettin)?" dedi.

Bunun üzerine Rasulullah'ın (sav) yüzünün rengi değişti (öfkeleni) ve şöyle buyurdu: **"Ey Zübeyr! (Tarlani) sula, sonra su, duvara (köklerin etrafındaki toprak yığınına) ulaşıncaya kadar suyu tut."**

Bunun üzerinde Zübeyir (ranh) dedi ki: "Vallaahi, şu ayetin bu olay hakkında indiğini sanıyorum."

"Hayır, Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem tayin edip, sonra senin verdiği hükme karşı içlerinde hiçbir sıkıntı duymadan ve tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar." (Nisa 65)⁵

Buhârî'nin bir başka rivayetinde ise şu ifadeler yer alır;

"...Rasulullah'ın (sav) yüzünün rengi değişti, sonra şöyle buyurdu: **"Sula, sonra su duvara (bente) ulaşıncaya kadar tut."**

İşte o zaman Rasulullah (sav) Zübeyr'in (ranh) hakkını tam olarak ona verdi. Oysa Rasulullah (sav) bundan önce hem Zübeyr hem de Ensarlı için kolaylık ve esneklik içeren ortak bir yol göstermişti. Ne zaman ki Ensardan olan kişi, Rasulullah'ı (sav) öfkeleniirdi. Allah'ın Rasulü, kesin ve açık olan hükmü uygulayarak Zübeyir'in (ranh) hakkını tamı tamına ona verdi."

Bu ayetlerden ve rivayetlerden de net şekilde anlaşılacağı üzere münafıkların Allah'ın hükümlerine karşı tutumları kabul etme, boyun eğme ve teslim olma üzere değildir. Bahaneci, kaypak ve kaçak bir hal üzeredirler.

Bugün çıkan anlaşmazlık ve ihtilaflarda da bir Müslümanın yapması gereken teslimiyet göstermesidir. Aksi bir durum nifak ve münafıklık alameti olacaktır. İşe gelen hususlarda itaat etmek marifet ve fazilet değildir. Asıl olan kişinin istemediği, kendisinin aleyhine olan hükümlerde teslimiyet gösterebilmesidir.

Rabbimiz, münafıkların Allah'ın hükümlerinden tamamen kaçmadığından, işlerine gelenlere itaat ettiklerinden bahsetmektedir.

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ
وَأَن يَكُنْ لَهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُدْعِينَ

أَبَى قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ أَمْ ارْتَابُوا أَمْ يَخَافُونَ أَن يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولَهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"Onlar, 'Allah'a ve Rasul'e inandık ve itaat ettik' derler, sonra da bunun ardından içlerinden bir grup yüz çevirir. Bunlar mümin değildirler. Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Rasulü'ne çağrıldıklarında, içlerinden bir grup hemen yüz çevirir. Ama hak kendilerinden yana olursa ona boyun eğerek gelirler. Kalplerinde bir hastalık mı var, yoksa şüphe ve tereddüde mi düştüler? Yoksa Allah ve Rasulünün kendilerine karşı zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, işte onlar asıl zalimlerdir."⁶

⁴ (4/ Nisa 65)

⁵ (Buhari, Müslim)

⁶ (24/ Nur 47-50)

“Ama hak kendilerinden yana olursa ona boyun eğerek gelirler” ifadesi onların tamamen Allah 'ın hükümlerini reddettiklerini değil de işlerine gelenleri kabul ettiklerini gösterir ki bu ikiyüzlü tavır tam da münafıkların özelliğidir zaten.

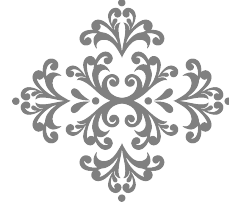
Münafıklar ve hastalıklı insanlar kendi aleyhlerine olan her durumdan ve ortamdan kurtulmak için çeşitli yollara başvururlar. Türlü türlü itirazlar, çeşit çeşit ayak oyunları...

Allah'ın ahkâmı için, şeriatı için ortaya konulan fedakarlıkları düşünelim. Verilen canları, dökülen kanları, çekilen ızdırapları düşünelim. İnsanların yeryüzünde Allah'ın hadlerinden bir haddin uygulanması, kanunlarından bir kanunun geçerli olması için verdikleri mücadeleye bakalım. Sonra da mümin olup hastalıklı olan ya da kalpleri nifakla dolmuş insanların üç beş kuruşluk ticaretleri için ya da nefislerinden kaynaklı itirazlarına bakalım. Hiç bu iki grup insan Allah nezdinde ve insanlar nezdinde bir olur mu?

Müslümanların kendi aralarındaki ihtilafları halletmek için bu iç otoriteyi korumak ve kurmak için ellerinden geleni yapmaları gerekir. Şu unutulmamalıdır ki bugün çıkan her bir ihtilafta Allah'ın ahkamına müracaat edilip sonra da neticeye her uyulmadığında bu kavram ve otorite yıkılacak ve yok olacaktır. Bu da hastalıklı kalplere daha fazla imkân verecektir.

Yeri gelmiş iken şu konuya da değinmek gerekir. Bazı durumlarda taraflar Allah'ın hükmüne başvurduklarında şeriat ve usul açısından bazı konulara itiraz edebilirler. Bu durum hükme bir itiraz değil de şeri bir usule ya da bir delile dayanması gerekir. Bu durum istisna edilmelidir. Ancak bunu yapacak kimsenin buna ehil olması gerekir.

Hiçbir ilmi, şeri bilgisi olmamasına rağmen itirazda bulunmak ya da birden fazla kere Allah'ın hükmüne tâbi olmadan her birisine kılıf arayışında olmak elbette imanın değil, nifakın ve hastalığın tezahürü olacaktır.

Kokusu Güzel Müslüman

Burak Gültepe

Takva

Temmuz 2026
66. Sayı

takvadergisi.org

إِنَّا لِلَّهِ لَا يَنْظُرُ الصُّورَ كَمَا أَمَرَ الْكُفْرَ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ الْقُلُوبَ كَمَا أَمَرَ الْكُفْرَ

"Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, ancak kalplerinize ve amellerinize bakar."¹

Sizce kokusu güzel Müslüman nasıl olmalı?

Pahalı parfümler, şık elbiseler ve buna benzer şeyler... Hayır böyle bir şeyden bahsetmiyorum. İman ettikten sonra nasıl güzel bir Müslüman oluruz, bundan bahsediyorum. Zira olduğu yerde sayan, azıcık yol alan veya gerisin geriye giden Müslümanlar da çoktur. Bu geri gidiş insanı müşrik bile yapabilir. Dolayısıyla gaflet etmememiz gerekir. İsteyelim veya istemeyelim iman edenlerin hepsi bu dinin birer temsilcileridir. O halde dikkat etmemiz gereken birçok husus olmaktadır.

Öncelikle 'Güzel bir Müslüman olabilmek' için değişime açık olmalıyız. Güzel hasletlerimizi geliştirmek iyidir ancak esas önemli olan haramları, mekruhları yani kötü alışkanlıkları bırakmaktır.

Halimizden memnun olmamalıyız! Ne bilirsin belki şu anki amelin seni cennete götürmeye yetmeyecek. Risk almazsan, konforunu bozmazsan da bir şey değişmez.

Bir Müslüman, olumlu değişime açık olmalı ve iman ettim dediği kitap ile değişmelidir. "Değişmem" diyen yalan söyler! Dikkat edin, elinizdeki fikir kitapları da bir zamanlar odundu; değişti ve kitap oldular.

Öncelikle güzel bir Müslüman olmak için sahih bir itikada sahip olmak gerekir. Tevhidi bilip dört elle yapışmış, şirkin her türlü şekliyle beri olmuş kimsenin temeli oluşmuş demektir. Temel olmadan üst katların süslü, güzel olmasının bir anlamı yoktur. Çünkü kişide iman olmadan birçok güzellik barındırması kendisini ateşten kurtarmaz. İman varken de kişinin güzelliklerini artırmaması veya korumaması düşünülemez.

O halde kardeşlerim! Kokusu güzel bir Müslüman olabilmek için çok fazla madde olsa da özellikle şunlara dikkat edelim:

1) Her şey O'nun adıyla başlar: Niyet ve İhlas

إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ

"Ameller, niyetlere göredir..."²

Ameller ne kadar güzel olurlarsa olsunlar, onlara esas değerini kazandıran şey taşıdığı niyettir. Güzelliğin yolu niyetten geçer. Çünkü niyet, amelin ruhudur. Eğer yaptığımız işin içine "Allah rızası" dışında bir beklenti sızarsa o amelin nuru söner.

Gerçek mümin, riyadan son derece uzaktır. Çünkü riya ecri yok ettiği gibi, ameli kılar ve riyakarın da kıyamet günü rezil olmasına sebep olur. Bu dinin özü, söz ve amelde Allah için samimi ve ihlaslı olmaktır.

İbn Ömer'e (ra) bir grup geldi ve "Biz sultanlarımızın yanına gireriz ve onlara yanlarından çıktuktan sonra söyleyeceklerimizin tersine şeyler söyleriz" dediler. Abdullah da şöyle cevap verdi:

"Biz Rasulullah (sav) zamanında bunu nifak sayardık."³

Ey kardeşim, riyakâr sözlerden ve davranışlardan kaçın! Muhatabın yüzüne iyi, arkasından kötü konuşma. Bu hareketin Müslümana yakışmayacağını anlamış olman lazım.

2) Kur'an'dan kopuk bir hayat, manevi yönden hasta bir hayattır.

"Kur'an okuyan Mümin turunçgiller gibidir; kokusu hoş, tadı güzeldir. Kur'an okumayan Mümin hurma gibidir; kokusu yoktur ama tadı güzeldir. Kur'an okuyan münafık fesleğen gibidir; kokusu hoş fakat tadı acıdır. Kur'an okumayan münafık Ebû Cehil karpuzu gibidir; kokusu yoktur ve tadı da acıdır."⁴

¹ (Müslim)

² (Buhari ve Müslim)

³ Buhari

⁴ Muttefekun aleyh

Bu hadiste Kur'an okuyan, ezberleyen ve amel eden kimsenin faziletine değinilmiştir. Bizzat Rasûlullah'ın (sav) övgüsüne mazhar olmuştur. Güzel Müslüman olmak isteyen birisi muhakkak Kur'an ile kuvvetli bir bağının olması gerekir. Tefekkürü, ameli ve azmi yaşadığı sürece hep yanında olmalı.

Maalesef çoğu Müslümanın insanları davet ettiği kitapla arası iyi değil; okuma, tefekkür ve amel noktasında ciddi zaafı var. Kur'an'a karşı bir görevini yapsa diğer bir görevini unutuyor. Ey kardeşim! En başta Kur'an'ı yavaş yavaş oku ki aklına bir şeyler girsin. Amacın, okuduğun sûrenin sonuna ulaşmak iken, kalbin nasıl yumuşar. Yani, sen hiç kitabı kalbini yumuşatmak için açtın mı? Bu soruyu kendine sorup, muhasebe yapmalısın.

Malik b. Dinar şöyle derdi: "Ey Kur'an'ı taşıyanlar! Kur'an kalplerinize ne ekti? O Kur'an ki, mü'minin baharıdır. Tıpkı yağmur yüklü bulutların yeryüzüne bahar getirdiği gibi. Allah, gökyüzünden yeryüzüne yağmur indiriyor, bu su otlara geçiyor, tane canlanıyor. Değdiği yer titriyor, yeşilleniyor... Ey Kur'an'ı taşıyanlar! Kur'an sizin kalplerinize ne ekti? Sûre ashabı nerede? Nerede o iki sûredeki ashab! Bu sûrelerle ne kadar amel ettiniz?"

Ebu Hamza dedi ki: İbni Abbas'a (ra) "Ben Kur'an'ı hızlı okuyorum. Bir oturuşta Kur'an'ı baştan sona okuyorum" dedim. Bunun üzerine İbn Abbas (ra) "Bakara sûresini yavaş bir şekilde okuman ve düşünmen, bana dediğin şekilde Kur'an'ın tamamını okumandan daha hoş gelir" dedi.

3) Geçmişin İzleri; Cahiliye

Müslüman olmak sadece bir "kabul" değil, aynı zamanda güçlü bir reddediştir. İslam "Lâ" (Hayır) sözüyle başlar. Allah'tan başka ilah kavramlarına 'hayır' diyen mümin, eski alışkanlıklarına, batıl anlayışlarına ve arkadaşlarına da 'hayır' diyebilme iradesi göstermelidir.

"Kişi arkadaşının dini üzeredir. Öyleyse her biriniz kiminle arkadaşlık ettiğine dikkat etsin."⁵

Eskisi gibi onlarla gezmelere, sefa sürmeye ve muhabbet etmeye gerek yoktur. Eski çevrelerle dostluğu sürdürmek, eğer bir ıslah ve tebliğ amacı taşımıyorsa büyük bir risk barındırır. Eğer o çevreler düzelmiyor, aksine sizin manevi hassasiyetlerinizi köreltmek istiyorlarsa onlarla samimiyeti sürdürmek "cahiliyeyi" tam manasıyla terk edememek demektir.

Unutulmamalıdır ki terk edilen kötü alışkanlıklar, bedende sönmüş bir virüs gibi pusuda bekler. Ne zaman kendisini besleyecek uygun bir ortam bulursa o zaman yeniden filizlenir ve kişiyi eski karanlığına geri çeker.

Siz, kendinizi en iyi bilirsiniz. Lütfen, mayınlı arazilerde gezmeyin! Cahiliyeyi terk ettikten sonra âdeta özleyip geri dönmek ne kötü bir durumdur.

"İyi arkadaşla kötü arkadaşın misali, misk taşıyanla (attar) körük üfleyen kimse gibidir."⁶

Bu tehlikeden korunmanın yolu, salih arkadaşlar ve samimi ortamlar bulmaktır. İyi bir çevre, bilmediklerinizi öğretir, bildiklerinizi ise kolayca yaşamanıza vesile olur. Salih bir dostun varlığı kalbe şifadır ve birlikte yapılan amellerin lezzeti bambaşkadır. **"Misk taşıyan ya sana ondan ikram eder yahut sen ondan satın alırsın ya da ondan güzel bir koku duyarsın."**

4) Takva Elbisesi En Güzeli

Bazen "Bu sadece mekruh" der geçeriz. Ama unutmamak gerekir ki küçük delikler koca gemiyi batırır. Takva, sadece haramdan değil, şüpheli olandan da kaçınmaktır. Müslümanlar küfür değilse kolayca yapabilmekte, şüpheli ise umursamamaktadır. Halbuki sahabeleri, sahabe yapan şey şüpheli şeylerden kaçınmaktı.

⁵ (Ebu Davut ve Tirmizi)

⁶ (cBuhari ve Müslim)

"Kim şüpheli şeylerden sakınırsa dinini ve ırzını (namus ve haysiyetini) korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse harama düşmüş olur."⁷

Günah ve boş işlerden, zaman tüketmekten/öldürmekten uzak dur. Hayırlı bir yolda yavaş da olsa ilerle. Çünkü kendi seçtiğin hayırlı bir mücadelenin peşinden koşarken yorulmak da büyük bir nimettir.

Haramları Terket ki Zahid Olasın!

فَاجْتَنِبُوا هَلَعَكُمْ مَثْفُلِحُونَ

"Bunlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz."⁸

Şirki terk edip Müslüman olmak kolay değildir. Buna rağmen Müslümanların sayısı da hiç olmadığı kadar artmıştır. Ama toplumda çoğalan bazı günahlar artık Müslümanlara da sirayet eder duruma gelmiştir. Madde bağımlılığı, sabah namazını kılmama veya vaktinden sonra kılma, sigara, içki vb... Güzel Müslüman olmak için haramları terk etmek gerekir. Bir salih ameli yaparken kötülüğü de bırakmaya çalış. Çünkü **"Onlar, yaptıkları kötülükte bile bile ısrar da etmezler."**⁹

Dolayısıyla;

- Tesbihat önemlidir ama kumarı bırakmak daha faziletlidir.

- Kumarhane sahibi cami yaptırabilir ama haram mekânı kapatmak Allah katında daha sevimlidir.

- Düşün yapmak güzeldir ama haramlardan kaçınmak suretiyle.

- Misvak sünnettir ama gıybeti bırakmak daha ehemmiyetlidir.

- Namaza dikkat et! Sigaraya, içkiye ve madde bağımlılığına uzak dur. Kötülükle iyiliği aynı anda bünyende barındırma.

- Sosyal medyayı kullan ama haramlardan, gıybet ve iftirallardan uzak dur.

- Helalinden kazan ve harca. Ama haramı geçtim, şüpheli kazançlardan bile kaçın.

- Aile kurmak, çocuklarının olması güzeldir ama Allah'a kulluk beraber yapılırsa güzeldir.

Salih amellerle birlikte kötülüğe dikkat edilmezse hepsinin hesabı vardır! Haramlar hem kişinin hem de toplumun temelini bozar.

Namazın sıradanlaşmasın. Arada bir niyetlerini tazele; ne okuduğunu ne yaptığını yeniden gözden geçir. Sahi, Fatihada ne okuyoruz/ne diyoruz? Niçin rükûya varıyor, neden secde ediyoruz? İbadetin, tavuğun yem yemesi gibi ruhsuz ve zoraki olmasın. Unutma ki ibadeti gönül rızasıyla yapabilmek de büyük bir nimettir.

Namaz, amellerin en üstünüdür; çünkü o, kul ile Rabbi arasındaki kopmaz bağıdır. O halde namaza dikkat edin, onu dosdoğru ikame edin ve huşu içinde kılın.

Yüzü güzelleştiren, secde izidir. Bu iz, sadece fiziksel bir belirti değil ibadetin yüze yansıttığı o derin dinginlik ve manevi nurdur.

Baktığın her şey kayıt altında!

"Ey Ali! İlk bakışa ikinci bakışı ekleme. Çünkü birincisi senin lehinedir, ikincisi ise senin lehine değildir."¹⁰

Erkekler kendilerine haram olan kadınlara bakmasınlar. Aynı şekilde kadınlar da erkeklerle bakmasınlar. Başları çevirin, göz kapaklarını indirin. Haram olan şeyler karşınıza çıkma ihtimali varsa girmeyin, çıkmayın, bakmayın. Kalbinizi kirliletmeyin, koruyun.

⁷ (Müslim)

⁸ (5/Mâide 90)

⁹ (3/Al-i İmrân 135)

¹⁰ (Ebu Davud ve Tirmizi)

5) Ahlakın Ödülünü Bilir misiniz?

Acını ve ihtiyacını hissediyorsan yaşıyorsun demektir. Başkasının acısını ve ihtiyacını hissediyorsan insansın demektir.

İnsanın ilk önce ahlak okuması gerek. Diplomalara meslek içindir. Ahlakı en mükemmel mümin, en güzel olandır. Nebi (sav) şöyle buyurdu: **"Ahlakı güzel olan kimseye de cennetin en yüksek yerinde bir köşk verileceğine kefilim."**¹¹

İnsanlar güldüğünde gül, üzüldüğünde onlarla sevin, düğünlerinde onlarla neşelen. Ahlaklı olmak onlarla birlikte benzer bir hali gerektirir.

Ticaret yaparken kaba davranma! Hayatında bir defa göreceğin insanlar olsalar da kibar olmak, dürüst davranmak sana bir şey kaybettirmez. Hatta güzel davranışların sende bir karakter olur.

Çünkü iyi davranan kimse zamanla iyi olacaktır. Kaba davranan bir kimse yıllar sonra nasıl rıfk ehli olabilir ki! Ahlak bir elbise gibidir. Bu elbiseyi giyen güzelleşir.

"Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlakı en güzel olanıdır. Sizin en hayırlınız da kadınlarına karşı en hayırlı olanınızdır."¹²

İbn Kayyım dedi ki: "Dinin tamamı ahlaktır. Kim ahlakta seni geçerse dinde de seni geçmiş demektir."

Çok etkileyici değil mi? Çünkü ahlakın insanı kuşatan ve güzelleştiren bir tarafı vardır. Ahlak, sizinle gelen hem iç elbise hem de dış elbise gibidir. Trafikte sabırlı ve saygılı olmakla, komşuluk ilişkilerinde güven vermekle, ortak kullanım alanlarının (lavabo tuvalet vb.) temizliğinde, konuşurken seçilen kelimelere varıncaya kadar güzel ahlak, size nice ecirler kazandırır; kötü ahlak ise birçok vebale sokar.

Şaka Tadında Güzeldir!

Nebi (sav) **"Şaka bile olsa yalan söylemeyi terk eden kimseye cennetin ortasında bir köşk"**¹³ verileceğini vaat etmiştir. Şakayla karışık, insanları güldürmek için yalanlar söylenir. Ancak kişi, uyanık olur, bundan vazgeçerse büyük bir iş yapmış olur.

Tartışmadan Galip Çıkmadığın Zamanların Olsun!

Nebi (sav) **"Haklı bile olsa tartışmayı terk eden kimseye cennetin kenarında bir köşk"**¹⁴ vaat etmiştir. O halde kalp kıracak, uzayıp gidecek tartışmaları sürüklemek niye? Kime ne faydası var? Kaşlar çatıldı, sesler yükseldi ise sana bir işaret geliyor, hatırla: Tamam sen haklısın kardeşim de ve geri çekil. Vaat edilen güzelliği hatırlamak sana güç ve kuvvet verecektir.

Dolayısıyla Müslüman dilini tutmalıdır. Ağzına her geleni düşünmeden söyleyen bir kişi, güzel Müslüman olamaz. Hatta başka bir hadiste "yüzü üstü cehenneme sürükleyen, dilleriyle kazandıklarından başka bir şey midir?" diye buyrulurken dilin dikkat edilmediğinde insanları en çok cehenneme sürükleyen etken olduğunu anlıyoruz.

Tartışmalarla, polemiklerle vakit geçirme! Kur'an, sünnet Müslümanı; namaz ve tebliğ ile vaktini değerlendir. Hak ile vakit geçirmezsen ya günah ile ya da boş uğraşlarla vakit geçireceksin. Bunlar ise güzel Müslüman olmana engeldir.

Elinden ve Dilinden İnsanlar Emin mi?

"Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların emin olduğu kimse değildir."¹⁵ Elinden ve dilinden emin olunmayan kimse güvenilir bir mümin değildir. İnsanların cebine el atan, kandıran, emane te hıyanet eden, namuslarıyla oynayan kimse asla güzel Müslüman olamaz.

¹¹ (Ebu Davud ve Tirmizi)

¹² (Tirmizi)

¹³ (Ebu Davud ve Tirmizi)

¹⁴ (Ebu Davud ve Tirmizi)

¹⁵ (Buhari ve Müslim)

Mümin güvenilir olmak için çok çalışmalıdır. Sözüne yerine getirmeli, vaktinde dediği yerde olmalı, borç alırken verirken vaadini vaktinde yerine getirmek için çalışmalıdır. İslam davası yolunda terlemelidir. İnsanlarda yıllar içinde böyle bir kimseden zarar görmedikçe, dava yolunda azmine şahit oldukça, ticaretinde, arkadaşlığında ve komşuluğunda çevresinde güvence verdikçe 'emin' bir kimse olarak anılır.

Maalesef zamanımızda dilinden emin olunan Müslüman azdır. Herkes herkesin arkasından rahatlıkla konuşabilmektedir. Ey kardeşim bir düşün! Konuştuğun kimse yanındaki duvarın arkasında seni dinliyor olsa idi acaba yine aynı şekilde mi konuşurdun! Bunu yapamıyorsan konuşmaya devam etme, aleyhine delilleri çoğaltma.

İnsanlara Eziyet Etmekten Kaçın!

"Herkesin insanlara mutlaka bir faydası olacak" diye bir kaide yoktur. Her şey güç nispetindedir. Kimisi bilemez, kimisi gücü yetmez, kimisi insanlarla bir arada yaşamayı beceremez. Ancak en azından şuna dikkat eder:

Ebu Zer (ra) sordu: 'Ya Resulallah, hiçbir amel yapamazsam?' Resulullah (sav) buyurdu: **"İnsanlara kötülük yapmaktan sakınırsın. Şüphesiz bu, senin için kendi kendine verdiğin bir sadakadır."**¹⁶

Günümüzde kimseye hiçbir faydası dokunmadığı gibi etrafındaki insanlara sürekli eziyet eden pek çok kişiyle karşılaşırız. Bu tür insanlar bazen aileden biri, bazen bir iş arkadaşı ya da bir şekilde hayatımızın içinde olan yakın birileri olabiliyor. Adamın ne bir faydası var ne de bir işe yarıyor; üstelik sözüyle, sigara dumanıyla, ahlakıyla, tuvalet kullanımıyla, yemek yiyişiyle; kısacası yaptığı her şeyle çevresindekileri rahatsız ediyor. Yahu, bari faydan yok, zarar

verme! İnanın bu bile gerçekten çok büyük bir iyiliktir. Diğer türlü, yıllarca süren bu eziyetler kul hakkına girecektir ve kimse de hakkını öyle kolay kolay helal etmeyecektir. Hiç kimsenin, bir başkasının hayatını zindana çevirmeye hakkı yoktur ve herkes bunu böyle bilmelidir.

Binaenaleyh, güzel Müslüman velev ki insanlara fayda veremiyor olsa bile en azından zarar da vermez. Bu da bir ibadettir.

6) Kaliteli Müslüman Kendisini İlgilendirmeyen Şeyleri Terk edendir!

"Kendisini ilgilendirmeyen (faydasız) şeyleri terk etmesi, kişinin Müslümanlığının güzelliğindedir."¹⁷

Sözün muhalifini düşünürsek; kendisini ilgilendirmeyen işlere müptela olan Müslüman, ne kötüdür. Müslümanlığı güzel değildir, örnek de değildir.

7) İffetini koru!

Ey kardeşim! Mayınlı arazi de gezme! Şöyle ki; yüce Allah **"Zinaya yaklaşmayın"** buyurdu, "zina yapmayın" buyurmadı. Yani zinanın yanına bile yaklaşma, ihtimalleri bile değerlendir ve en başında kaç. En başında kaçmak, en sonunda kaçmaktan kolaydır. Zinanın eşiğine gelmiş bir kimse oradan girmesi de kuvvetle muhtemeldir. Rabbim cümle Müslümanları ve çocuklarını korusun.

İffet ne ile korunur? Elbette evlilik ile... Ey Müslümanlar! Yakınınyzdaki her bir evliliği kolaylaştırma adına adımlar atın. Beklentilerin yüksek olması evliliği zorlaştırır. Garip zamanlardayız!"Aman zina etme, sabret" diyen yok;"Aman evlenme, bekle" diyen çok. Allah'ın helalini zorlaştıranlar, farkında olmadan haramı kolaylaştırıyor.

¹⁶ (Buhari ve Müslim)

¹⁷ (Tirmizi)

Çözüm bellidir: Helali kolaylaştırın, harama giden yolları kapatın. Gençleri korumak, sadece nasihatle değil, imkân sunmakla mümkündür. Unutmayın, iffet bir değer değil; bir zarurettir.

8) Örnek Müslüman

İnsanlar size bakıp Müslüman olmaya özenmiyorlarsa imanınızı gözden geçirin!

“İnsanları Allah’a çağırın, sâlih ameller işleyen ve “ben Müslümanlardanım” diye ilan eden kimseden daha güzel sözlü kim vardır?”¹⁸

İktisat önemlidir, stresten uzak Müslüman, güzel olan Müslümandır.

- Eski telefonun, borçlanarak aldığı telefondan daha iyidir.
- Eski arabanı, borçlanarak aldığı arabadan daha iyidir.
- Masrafsız bir düğün, masraflı bir düğünden daha güzeldir.
- İşleri büyütmeyip idare etmen, borçlanarak büyümenden daha iyidir.

Borçlar kambur olur, insanlar stresli hayatların içinde ezilir. O halde yükünü çoğaltma! Yeni aldığı ne olursa olsun, isteğin ne olursa olsun onu aldıktan sonra çabucak sıkıldığını fark etmiyor musun?

Kendine de acı, insanlara daha çok acı!”

Peygamber Efendimiz (sav) bazen namazda kıraati uzatmayı niyet etse de bir çocuğun ağlamasını duyduğunda, annesine sıkıntı vermemek için namazı kısa keserdi.”¹⁹

İnsanları ibadetten nefret ettirmeyin. Konuşmayı uzatarak bıktırmayın. Sadece kendi huzurunuz için değil, başkalarının huzuru da önemlidir. Her şeyin bir tadı vardır; ibadetin bile.

Beden uyukulu, yorgun veya yılgın olabilir. Namazda arkada yaşlı, hasta veya bitap düşmüş biri olabilir.

Merhamet, ibadetin ruhudur. Rasûlullah'ın (sav) insanları nasıl gözettiğini hatırla. Yeri gelir namazı uzatmak, bazen hutbelerini kısa tutardı. Öğretirken yumuşak davranırdı. Bir iş kişinin gücünü aşıyorsa, ya ona vermez ya da ona yardım ederdi. Hayvana bile merhamet eden, ona aşırı yük yüklemeyen, insanlara nasıl davranabilir ki!?

İnsanların maddi ve manevi durumlarını gözetin. İnsanlara yük olmayın, aksine yüklerini hafifletin. Madem namazı uzatmak istedin, bunu gece yapsana! Nasihat etmek istediğinde bunu bir ana değil de haftaya yaysana. Her şeyi bir anda anlattığında hiçbir şey kalmayacağını bilmez misin?

Örnek Müslüman olmak isteyenler, kendilerinin değil başkalarının da kapasitelerini düşünsünler.

İbn Mes'ûd'dan (ra) nakledildiğine göre, Peygamber Efendimiz (sav) ashabını usandırmamak, bıkkınlık vermemek ve öğütlerin daha etkili olmasını sağlamak amacıyla vaaz ve nasihat için özel günler/zamanlar kullandı.

Hülasa bu dile getirdiğimiz hususlar güzel Müslüman olma adına azdır. Ancak Rabbimizin rahmeti geniştir ve birkaç hususa ciddi manada dikkat etsek bile bizi rahmetiyle kuşatacak bir Rabbimiz vardır.

Rabbimize duamız, bizleri ihlası kılması, iman üzere yaşatması ve iman üzerine nice güzel amellerle birlikte vefat ettirmesidir. Allah'ın kolay kıldığından başka kolay yoktur. Hiç şüphesiz O'nun her şeye gücü yeter.

¹⁸ (41/Fussilet 33)

¹⁹ (Buhari)

Kâfirûn Suresi: Tevhid Ve Şirkten Berâetin İlanı

Salih Bağırçan

Kâfirûn Suresi Mekke döneminde nazil olmuş olup altı ayetten oluşmaktadır. Sure "Kâfirûn Suresi" ve "قُلِيَابِهَا الْكَافِرُونَ" isimleriyle de anılmıştır.

Surenin Temel Konuları

Bu sure son derece önemli meseleleri ihtiva etmektedir. Surenin en önemli konuları arasında tevhid akidesinin açık bir şekilde ortaya konulması, şirkten ve müşriklerden kesin bir biçimde uzak durulması, Allah Teâlâ'dan başka ibadet edilen bütün bâtil ilâhlardan beri olunduğunun ilan edilmesi bulunmaktadır. Allah (azze ve celle) şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Ey kâfirler! Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz. Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet edecek değilim. Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."¹

Bu sure, müminin inancındaki netliği ve tavizsiz tevhid anlayışını en açık şekilde ortaya koymaktadır. Müslüman, Allah'a kullukta hiçbir ortaklığı kabul etmez, şirkle uzlaşmaz, bâtil inançlarla hak dini bir araya getirmez.

Kâfirûn Suresinin Fazileti

Ferve bin Nevfel'den, o da babasından rivayet ettiğine göre babası, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'e gelerek "Ey Allah'ın Rasulü! Yatağıma girdiğim zaman okuyabileceğim bir şey öğret bana" dedi. Bunun üzerine Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

"قُلِيَابِهَا الْكَافِرُونَ" suresini oku, sonra onunla birlikte uyu. Çünkü o, şirkten berâettir."²

Kur'ân'ın Dörtte Birine Denk Oluşu

Kâfirûn Suresinin en dikkat çekici faziletlerinden biri de Kur'ân'ın dörtte birine denk kabul edilmesidir.

İbn-i Ömer (radiyallahu anhuma)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"قُلِيَابِهَا الْكَافِرُونَ" suresi Kur'ân'ın üçte birine denktir.

"قُلِيَابِهَا الْكَافِرُونَ" suresi ise Kur'ân'ın dörtte birine denktir."³

İhlâs Suresi ile Birlikte Okunmasının Hikmeti

Kâfirûn Suresi ile İhlâs Suresi, Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in geç gündüz birçok namazda sürekli okuduğu sureler arasında yer almaktadır. Bunun en önemli sebebi; bu iki surenin tevhidin iki büyük yönünü kapsamasıdır:

1. Amelî Tevhid

Bu yön, Kâfirûn Suresinde yer almaktadır. Kulun ibadetini yalnızca Allah'a tahsis etmesini ve şirkten uzak durmasını ifade eder.

2. Haberî ve İtikadî Tevhid

Bu yön ise İhlâs Suresinde bulunmaktadır. Allah Teâlâ'nın zatı, birliği ve sıfatlarıyla ilgili doğru inancı ortaya koymaktadır. Bu sebeple Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) bu iki sureyi sürekli okuyarak ümmetine tevhidin hem amelî hem de itikadî yönünü öğretmiştir.

¹ (109/Kâfirûn, 1-6.)

² (Ebu Davud, Tirmizi ve Nesâi.)

³ (Taberânî.)

Rasûlullah'ın Bu Sureyi Okuduğu Yerler

Birincisi: Sabah Namazının Sünnetinde

Ebu Hureyre (radiyallahu anhu)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sabah namazının iki rekât sünnetinde “قُلِّبْنَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ” ve “قُلِّبُوا لِلَّهِ أَحَدٌ” surelerini okurdu.⁴

Sabah namazının sünneti olan bu iki rekât, Rasûlullah'ın en çok önem verdiği sünnetlerden biridir. Ayrıca İbn-i Ömer (radiyallahu anhu) şöyle demiştir:

“Bir ay boyunca Rasûlullah'ı gözledim. Sabah namazından önceki iki rekâtta sürekli olarak 'قُلِّبْنَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ' ve 'قُلِّبُوا لِلَّهِ أَحَدٌ' surelerini okuyordu.”⁵

İkincisi: Akşam Namazının Sonraki Sünnetinde

İbn-i Ömer (radiyallahu anhu)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) “Sabah namazından önceki iki rekâtta ve akşam namazından sonraki iki rekâtta birçok defa “قُلِّبْنَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ” ile “قُلِّبُوا لِلَّهِ أَحَدٌ” surelerini okumuştur.⁶

Bu uygulama, müminin günün başlangıcını ve sonunu tevhid akidesiyle süslemesinin önemine işaret etmektedir.

Üçüncüsü: Vitir Namazında

İbn-i Abbas (radiyallahu anhu)'tan rivayet edildiğine göre Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) vitir namazını üç rekât olarak kılar; ilk rekâtta “سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى”, ikinci rekâtta “قُلِّبْنَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ”, üçüncü rekâtta ise “قُلِّبُوا لِلَّهِ أَحَدٌ” surelerini okurdu.⁷

Dördüncüsü: Tavaf Namazında

Kâfirûn ve İhlâs sureleri, tavaftan sonra Makam-ı İbrahim'in arkasında kılınan iki rekâtta da okunurdu. Sahih-i Müslim'de geçen Cabir bin Abdullah (radiyallahu anhu) rivayetinde şöyle geçmektedir: “Nebî (sallallahu aleyhi ve sellem) tavaf sonrası kıldığı iki rekâtta “قُلِّبُوا لِلَّهِ أَحَدٌ” ve “قُلِّبْنَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ” surelerini okurdu.”¹⁷

Kâfirûn Suresinde Velâ ve Berâ İnancı

Kâfirûn Suresinin en büyük faydalarından biri de velâ ve berâ akidesini açık ve net bir şekilde ortaya koymasındır. Velâ; Allah Teâlâ'ya, Rasul'e ve müminlere sevgi, bağlılık, dostluk göstermektir. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Sizin dostunuz ancak Allah, O'nun Resûlü ve namazı dosdoğru kılıp rükû hâlinde zekât veren müminlerdir.”⁸

Tevhid inancı ise ancak küfürden ve küfür ehline kalpten bağlanmaktan uzak durmakla tamam olur. Çünkü hak ile bâtil, tevhid ile şirk bir arada bulunmaz. Yüce Allah, İbrahim (aleyhisselâm)'ın kavmine şöyle dediğini haber vermektedir:

“Hani İbrahim babasına ve kavmine şöyle demişti: 'Ben sizin taptıklarınızdan tamamen uzağım. Ancak beni yaratana kulluk ederim. Şüphesiz O beni doğru yola iletacaktır.’”⁹

Başka bir ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

“Müminler, müminleri bırakıp kâfirleri dost edinmesinler. Kim bunu yaparsa Allah ile olan bağından uzaklaşmış olur. Ancak onlardan gelebilecek bir tehlikeden korunmanız başka...”¹⁰

⁴ (Müslim.)

⁵ (Tirmizî.)

⁶ (Tirmizî.)

⁷ (Tirmizî.)

⁸ (5/Mâide, 55.)

⁹ (43/Zuhruf 26-27.)

¹⁰ (3/Âl-i İmrân 28.)

Yine Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

“Ey iman edenler! Benim de düşmanım sizin de düşmanınız olan kimse-leri dost edinmeyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz; hâlbuki onlar size gelen hakkı inkâr etmişlerdir.”¹¹

Allah'ın Berî Olduğu Kimselerden Uzak Durmak

Biz neden müşriklerden uzak durmalıyım ki? Allah Teâlâ, bize bunu emretmeden önce zaten onlardan berî olduğunu ilan etmiştir. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Büyük hac günü Allah ve Resûlü tarafından insanlara yapılan bir ilandır ki; Allah da Rasûlü de müşriklerden uzaktır.”¹²

Hakiki mümin; Allah'ın dost edindiğini dost edinir, Allah'ın düşmanlık ettiğine düşmanlık eder ve Allah'ın berî olduğu kimselerden uzak durur.

Peygamberlerin Ortak Yolu: Şirkten Berâet

Müşriklerden uzak olduğunu açıkça ilan etmek, bütün peygamberlerin ve rasullerin ortak metodudur. Bizler de onların yoluna tabi olmak ve onları örnek almakla emrolunduk.

Allah Teâlâ, Hûd (aleyhisselam)'ın şöyle dediğini haber vermektedir:

“Ben Allah'ı şahit tutuyorum; siz de şahit olun ki ben sizin Allah'tan başka ortak koştuklarınızdan uzağım. Haydi hep birlikte bana tuzak kurun, sonra bana mühlet de vermeyin. Çünkü ben benim de Rabbim sizin de Rabbiniz olan Allah'a tevekkül ettim...”¹³

İbrahim (aleyhisselam):Velâ ve Berânın En Büyük Örneği

Allah Teâlâ, İbrahim (aleyhisselam)'ın velâ ve berâ akidesinde müminler için örnek bir şahsiyet olarak göstermiştir:

“İbrahim ve onunla beraber olanlar- da sizin için güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavimlerine şöyle demişlerdi: 'Biz sizden ve Allah'tan başka taptıklarınızdan uzağız. Sizi inkâr ediyoruz. Siz yalnızca Allah'a iman edinceye kadar bizimle sizin aranızda sürekli bir düşmanlık ve nefret ortaya başlamıştır.’”¹⁴

Bu ayette Allah Teâlâ, kâfirlerle ilişkide üç temel esas zikretmiştir:

1. Kâfirlerden ve onların ibadet ettiklerinden uzak durmak
2. Onların bâtil inançlarını reddetmek
3. Allah'a iman edinceye kadar hak ile bâtil arasındaki ayrılığı açıkça ortaya koymak

Kâfirûn Suresinde Açık Berâet İlanı

Kâfirûn Suresinde Allah Teâlâ, Rasulü'ne kâfirlerden, onların bâtil dinlerinden ve Allah'tan başka taptıkları şeylerden uzak olduğunu ilan etmesini emretmiştir:

“De ki: Ey kâfirler!Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet etmem.Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.- Ben sizin ibadet ettiklerinize ibadet edecek değilim.Siz de benim ibadet ettiğime ibadet edecek değilsiniz.Sizin dininiz size, benim dinim banadır.”

Bu sure, tevhid ehlinin inançta taviz vermeyeceğini, şirk ile uzlaşmayacağını ve kulluğu yalnızca Allah'a tahsis edeceğini ilan eden büyük bir manifestodur.

¹¹ (60/Mümtehine, 1)

¹² (9/Tevbe 3.)

¹³ (13/Hûd 54-56.)

¹⁴ (60/Mümtehine4.)

Velâ ve Berâ İmanın En Sağlam Bağ- larındandır

Velâ ve berâ akidesi, imanın en güçlü bağlarından biridir.

Berâ bin Âzib (radiyallahuanhu)'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

“İmanın en sağlam bağı; Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir.”

Muâz bin Cebel (radiyallahuanhu)'ın rivayetinde ise Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem şöyle) buyurmuştur:

“İmanın en faziletlisi Allah için sevmen, Allah için buğzetmen ve dilini Allah'ın zikriyle meşgul etmendir.”¹⁶

Sonuç

Velâ ve berâ akidesi; tevhidin ayrılmaz bir parçası, imanın sağlam temellerinden biridir. Müminin sevgisi, bağlılığı, dostluğu ve düşmanlığı heva ve menfaat üzerine değil Allah'ın razı olduğu ölçüler üzerine kurulmalıdır.

Kâfirûn Suresi ise bu hakikati en net şekilde ilan eden surelerden biridir. Mümin; bu sureyi okurken yalnızca bir sûre okumadığını, aynı zamanda tevhid akidesini yenilediğini, şirkten uzak olduğunu ilan ettiğini ve Allah'a olan bağlılığını tazelediğini bilmelidir.

¹⁶ (Ahmed bin Hanbel.)

Soru-Cevap Köşesi

Hüseyin Oral

Soru: Rasulullah (sav)'in kabrinde diri olduğunu iddia ederek ondan yardım istenir mi? Bu konudaki icma iddiasını ve ortaya atılan şüpheleri açıklar mısınız?

Cevap: Rasulullah (sav)'in kabrinde canlı olduğunu iddia edenler kendi görüşlerini desteklemek için delil olarak şunları zikretmektedirler:

1- İmam Ahmed ve Ebû Dâvûd, Rasulullah (sav)'in şöyle buyduğunu rivâyet ederler:

“Kim bana selâm verirse muhakkak Allah ruhumu bana geri verir ki, onun selâmına karşılık verebileyim.”¹ Kabirperestler bu rivâyetin Rasulullah (sav)'in kabrinde de diri olduğuna delil teşkil ettiğini söylerler.

2- Allah-u Teâlâ'nın âyet-i kerîmede **“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölüler sanmayın! Bilâkis onlar diridirler; Allah'ın lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadır.”** (3/Âl-i İmrân, 169) buyurduğu üzere şehitler kabirlerinde diridirler. Peygamberler onlardan daha mükemmel olduklarına göre onların da kabirlerinde diri bulunmaları gerekir.

3- Rasulullah (sav)'in vefatından sonra hanımlarıyla evlenmek helal değildir. Çünkü Allah-u Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Sizin Allah'ın Rasûlünü üzmeniz ve kendisinden sonra onun hanımlarını nikâhlamanız asla câiz olamaz. Çünkü bu, Allah katında büyük bir günahdır.” (33/Ahzâb, 53)

Rasulullah (sav)'in kabrinde diri olması hasebiyle hanımları hâlâ O'nun ismetinde (korumasında) bulunmaktadırlar. Bu nedenle de nikâhlanmaları yasaklanmıştır.

¹ Hadis hasendir. Ahmed (2/527); Ebû Dâvûd (No:2041); Beyhakî “es-Sünenü'l-Kübrâ” (5/245)

4- İmâm Müslim, Rasulullah (sav)'in Mûsâ (as)'ı kabrinde namaz kılariken gördüğünü rivâyet etmektedir.² Bu rivâyet Mûsâ (as)'ın kabrinde de diri olduğuna delâlet eder. Bizim Peygamberimiz ise Mûsâ (as)'dan daha üstündür. Öyleyse O da kabrinde diridir.

5- Ebû Ya'lâ, Bezzâr ve diğerleri Rasulullah (sav)'in şu sözünü rivâyet etmektedirler: **"Peygamberler kabirlerinde diridirler, namaz kılarlar."**³

Şüphelerinin Cevabı:

Bu şüphelere reddiye olması ve geçersizliğinin açıklanması bakımından iki açıdan cevap verilebilir:

1- İleri sürdükleri her bir delilin iddialarına delil olarak kullanılmasının iptali,

2- Rasulullah (sav)'in kabrinde canlı olduğu mesele ve şüphesinin bütününden hareketle bunun, peygambere seslenip dua etmenin cevâzına yönelik delil olarak gösterilmesinin geçersizliği.

Birinci Açıdan

1-Selâma karşılık verilmesi konusundaki hadisin delil olarak öne sürülmesi birkaç yönden cevaplanabilir:

a) Selâma karşılık verilmesi ile ilgili hadisten anlaşılacak en münasip mânâ, Rasulullah (sav)'in ruhunun tüm zamanlarda cesedinde var olduğu değil, selâma karşılık vermek için o zamana mahsus olarak bedenine iâde edildiğidir.

b) Sahih hadisler Rasulullah (sav)'e uzakta bulunanın selâmı ile yakınında bulunanın selâmını birbirinden ayırmaktadır. Bu hadisler yakında bulunanın selâmının Rasulullah (sav) tarafından işitildiğini;

² Hadis Sahihdir. Ahmed (3/120, 148, 248); Müslim (No:2375/164-165); Nesâî (1632-1638)

³ Hadis Sahihdir. EbûYa'lâ "el-Müsned" (No:3425); Bezzâr "el-Müsned" (Keşfu'l-Estâr, No:256) ve diğerleri Enes b. Mâlik radiyallâhuanh'den. Bk. İbn Hacer "el-Metâlibu'l-Âliye" (No: 3452); Heysemî "Mecma'u'z-Zevâid" (8/211)

uzakta bulunanın selâmının ise kendisine ulaştırıldığını ifâde etmektedir.⁴ Zikredeceğimiz hadisler buna delâlet etmektedir.⁵

Ahmed, Nesâî ve İbn Hibbân tarafından rivâyet edilen ve İbn Hibbân tarafından ayrıca sahih olduğu ifâde edilen hadîs-i şerîfte Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın yeryüzünde dolaşan melekleri bulunmaktadır. Ümmetimin selâmlarını bana ulaştırırlar."⁶

Ebû Dâvûd, Nesâî, İbn Mâce ve İbn Hibbân tarafından rivâyet edilen ve İbn Hibbân tarafından ayrıca sahih olduğu ifâde edilen bir diğer hadiste Rasulullah (sav) cuma gününün faziletini zikretmekte ve şöyle buyurmaktadır:

"Cuma günü bana çokça salât getirin. Çünkü salâtlarınız bana arzolanmaktadır."⁷

Ahmed ve Ebû Dâvûd tarafından rivâyet edilen hadiste Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: **"Kabrimi bayram yerine çevirmeyin! Evlerinizi de kabirlere çevirmeyin! Nerede olsanız da bana salât getirin! Çünkü salâtlarınız bana ulaşır."⁸**

⁴ Bk. İbn Teymiyye "Mecmû'u'l-Fetâvâ" (27/116); İbn Kesîr "Telhîsu'l-İstiğâsefi'r-Reddi 'ale'l-Bekrî" (s. 32-35, 117-122).

⁵ Zikredilen hadislerde bu ayırma dâir herhangi bir ifâde bulunmamaktadır. Çünkü hadisler, ifâde ettikleri anlam yönüyle mutlak olup Rasûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem'e kabri başında verilen selâmla uzaktan verilen selâmın bir olduğunu; her iki türde selâmın da O'na ulaştırıldığını göstermektedir. Bu ayırma delil olarak gösterilen Ebû Hureyre radiyallâhu anh'den rivâyet edilen "Kim bana kabrimin başında salât getirirse onu işitirim; kim de uzaktan salât getirirse o salât bana ulaştırılır" hadisi ise âlimlerin ittifakla belirttikleri gibi uydurmadır. Bk. İbn Teymiyye "Mecmû'u'l-Fetâvâ" (27/241); el-Elbânî "Silsiletü'l-Ehâdisi'd-Da'ife" (No: 203). "Da'ifu'l-Câmi'i's-Sağîr" (No: 5670); "Mişkâtü'l-MesâbihTahkiki" (No:934); "Bidâyetü's-Sûl Tahkiki" (s. 20). Dolayısıyla yazarın ifâde etmiş olduğu bu ayırım, gerek delil gerekse istidlâl yönüyle doğru değildir. Bk. Şemsu'l-Hakk el-'Azîm Âbâdî "Avnu'l-Ma'bûd Şerhu Süneni Ebî Dâvûd" (6/22); el-Elbânî "el-Âyâtü'l-Beyyinât Tahkiki" (s. 37); "Silsiletü'l-Ehâdisi'd-Da'ife" (1/369).

⁶ Hadis Sahihdir. Ahmed (1/387); Nesâî (No:1283); Dârimî (No:2816); İbn Hibbân "el-Müsnedü's-Sahîh" (el-İhsân, No:914) ve diğerleri Abdullah b. Mes'ûd radiyallâhu anh'den. Bk. el-Elbânî, Sahîhu'l-Câmi'i's-Sağîr (No:2174); Mişkâtü'l-MesâbihTahkiki (No:924); et-Tevevül (s. 64); el-Âyâtü'l-Beyyinât (s. 80); Sahîhu Mevâridi'z Zamân (No: 2031).

⁷ Hadis Sahihdir. Ahmed (4/8); Ebû Dâvûd (No:1047); Nesâî (No:1375); İbn Mâce (No:1085); İbn Hibbân "el-Müsnedü's-Sahîh" (el-İhsân, No:910) ve diğerleri Evs b. Evs radiyallâhu anh'den. Bk. el-Elbânî, Silsiletü'l-Ehâdisi's-Sahîha (No: 1527); Sahîhu'l-Câmi'i's-Sağîr (No:2212); Mişkâtü'l-MesâbihTahkiki (No:1361); Sahîhu't-Terğîb (No:696); Sahîhu Mevâridi'z Zamân (No: 458).

⁸ Hadis Sahihdir. Ahmed (2/367); Ebû Dâvûd (No:2042); Taberânî "el-Mu'cemu'l-Evsat" (No:8030) ve diğerleri Ebû Hureyre radiyallâhu anh'den. Abdürrezzâk "el-Musannef" (No:6726); İbn Ebî Şeybe "el-Musannef" (No:7541); Ebû Ya'lâ "el-Müsned" (No:469) Alî b. Ebî Tâlib radiyallâhu anh'den. Bk. el-Elbânî, Ahkâmü'l-Cenâiz (s. 280); Tahzîru's-Sâcid (s. 95-97); Sahîhu'l-Câmi'i's-Sağîr (No:7226); Mişkâtü'l-MesâbihTahkiki (No:926); TahricuEhâdisiFadâilî's-Şâm (s. 52); Gâyetü'l-Merâm (No:125).

Bu ve benzeri hadisler uzakta bulunan kimsenin selâmının Rasulullah (sav) tarafından duyulmadığına ama kendisine bildirildiğine delâlet etmektedir. Buna göre selâma karşılık verilmesi konusundaki hadis, yakında bulunanlara mahsustur. İmam Ahmed ve Ebû Dâvûd'un Rasulullah (sav)'in kabrini ziyaret etmenin cevâzı konusunda dayandıkları delil bu hadistir. Hadisler arasını cem etmek sûretiyle sözü edilen selâmın yakında bulunan kimsenin selâmı olduğu anlayışına varmışlardır.⁹

c) Selâma karşılık verilmesi için ruhun cesede iâde edilmesi, yalnızca Rasulullah (sav)'e mahsus değildir. Bilakis herkes için geçerlidir. İbn 'Abdilberr tarafından hem rivâyet, hem sahih olduğu ifade edilen¹⁰ ve Beyhakî tarafından da eş-Şu'ab'da rivayet edilen bir hadîs-i şerîfte Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır:

“Dünyada iken tanıdığı bir kişinin kabri yanından geçen kimse, ona selâm verdiği taktirde Allah onun ruhunu cesedine iâde eder ki selâma karşılık versin.”¹¹

Buna göre bütün insanların kabirlerinde diri olmaları ve kendilerinden istiğâsede bulunulmasının câiz olması gerekir ki bu Allahın dininde ortaya atılan büyük bir iftira olur!

Yine bunun gibi Buhârî'nin Sahîh'inde yer alan bir rivayette kabirdeki mevtânın defnin ardından ayrılıp giden insanların ayak seslerini işittiği sabittir.¹²

⁹ Bkz. İbn Kesîr "Telhîsu'l-İstiğâsefi'r-Reddi 'ale'l-Bekrî" (s. 34-35).

¹⁰ İlgili yerde İbn 'Abdilberr'in hadisi tashih ettiğine dâir bir ifâde geçmemektedir. Sadece isnâdıyla birlikte hadisin metnine yer vermiştir. Bk. "el-İstizkâr" (1/185). Ancak bazı âlimler hadisin İbn 'Abdilberr tarafından tashih edildiğini özellikle vurgulamaktadırlar. Bk. İbn Teymiyye "Mecmû'u'l-Fetâvâ" (4/295); "İktidâu's-Sırâtı'l-Mustakîm" (2/178); İbnü'l-Kayyim "Bedâi'u'l-Fevâid" (2/325); "Tehzîbu's-Sünen" (11/93); İbn Kesîr "Tefsîrül-Kur'âni'l-Azîm" (3/447, Rûm Sûresi 52 nolu âyetin tefsiri) "Telhîsu'l-İstiğâsefi'r-Reddi 'ale'l-Bekrî" (s. 117) 'Aynî "Umdetü'l-Kârî" (8/100).

¹¹ Hadis Zayıftır. İbn 'Abdilberr "el-İstizkâr" (1/185) Abdullah b. 'Abbâs radiyallâhu anhumâ'dan, Deylemî "Müsnedü'l-Firdevs" (No: 6055) Âişe radiyallâhu anhâ'dan, İbn 'Asâkir "Târîhu Dimaşk" (3/209/2); (8/517/1); Beyhakî "Şu'abu'l-İmân" (thk. Zağlûl No:9296, thk. en-Nedvî No: 8857); el-Hatîb el-Bağdâdî "Târîhu Bağdâd" (6/137); Zehebî "Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ" (12/590) ve diğerleri Ebû Hureyre radiyallâhu anh'den.Bk. İbnü'l-Cevzî "el-İlâlu'l-Mütenâhiye" (2/911-912, No: 1523); İbn Abdilhâdî "es-Sârîmu'l-Menkî" (s. 295-297); Zehebî "Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ" (12/590); İbn Receb el-Hanbelî "Ahvâlu'l-Kubûr" (s. 185-187); el-Elbânî "Silsiletü'l-Ehâdisi'd-Da'ife" (No:4493); "el-Âyâtü'l-Beyyinat" (s. 69-70).

¹² Hadis sahihtir. Buhârî (No:1338, 1374); Müslim (No:2870) Enes b. Mâlik radiyallâhu anh'den.

2) Şehidin kabrinde diri olduğuna dâir ileri sürdükleri deliller de birkaç yönden cevaplanabilir:

a) Şehidin diri olduğu nass ile bildirilmiştir.¹³ Bununla birlikte şehitlere dua etmemiz ve onlardan istiğâse dileklerinde bulunmamız yasaklanmıştır. Buna göre şehidin diri oluşu onların değil bizim lehimize delil teşkil etmektedir.

b) Şehitlerin diri olduklarının belirtildiği âyet-i kerîmede Allah şehitlerin "rızıklandırılmakta" olduklarını da bildirmektedir. Yâni Allah onları cennetin nimetlerinden rızıklandırmaktadır. Buna göre kendileri rableri tarafından rızıklandırıldıkları halde nasıl olur da onlardan rızık ve benzeri isteklerde bulunulabilir?

c) Rasulullah (sav) şehitlerin ölümden sonraki hayatlarının hakikatini açıklayarak Müslim tarafından rivâyet edilmiş olan hadiste şöyle buyurmuştur: "Ruhları yeşil kuşların karnındadır. Arş'a asılı kandilleri bulunmaktadır. Cennette diledikleri yere gidebilirler ve daha sonra yine bu kandillere geri dönerler."¹⁴

3) Rasulullah (sav)'in hanımlarıyla nikâhlanmanın yasak olmasının kabrinde diri olduğuna delil olarak ileri sürülmesine şu yönlerden cevap verilebilir:

a) Ümmet diri olduklarına dâir nass bulunmasına rağmen şehitlerin hanımlarıyla nikahlanmanın cevâzı konusunda icmâ etmiştir. Bu icmâ, şehitlerin kabirlerindeki canlılıklarının dünyadaki canlılıkları gibi olmadığını göstermektedir.

b) Vefatının ardından Rasulullah (sav)'in hanımları iddet beklemişlerdir. Kezâ şehitlerin hanımları da iddet beklemektedirler. Bu da kabirdeki diriliğin dünyadaki dirilik gibi olduğu konusundaki istidlâllerinin bâtil olduğunu gösterir.

c) Vefatının ardından Rasulullah (sav)'in hanımlarına yeniden nikahlanmanın yasaklanması yalnızca kendilerine özgüdür. Çünkü

¹³ Bk. (Bakara, 2/154).

¹⁴ Hadis Sahihdir. Müslim (No:1887) Abdullah b. Mes'ûd radiyallâhu anh'den.

Peygamber kendilerini Allah ve Rasûlü ile dünya hayatının süsü arasında muhayyer bıraktığında onlar Allah'ı ve Rasûlünü tercih etmişlerdir.¹⁵ Ve ayrıca onlar Rasulullah (sav)'in âhîret hayatındaki eşleridir. Bu nedenle Allah, Rasulullah (sav)'den başkasının onlara el sürmesinin yolunu kesin olarak kapatmıştır.¹⁶

4) Rasulullah (sav)'in, Mûsâ (as)'ı kabrinde namaz kılarken gördüğünü delil olarak ileri sürmelerine de birkaç yönden cevap verilebilir:

a) Bu sadece Mûsâ (as)'a has değildir. İbn Hibbân'ın Sahîh'inde rivâyet ettiğine göre Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "Ölü, kabre girdiğinde kendisine batmakta olan güneş gösterilir ve 'bırakın beni namaz kılayım' der."¹⁷⁻¹⁸ Bu durum, başına gelen ölüm ile birlikte meydana gelir. Konuya ilişkin bir diğer hadis de önceki satırlarda zikredilmiş olan "Peygamberler kabirlerinde diridirler, namaz kılarlar." hadisidir.

b) Rasûlullah'ın Mûsâ (as)'ı miracda namaz kılarken görmüş olduğunu anlatan rivâyet her ne kadar Müslim tarafından rivâyet edilmişse de Dârekutnî gibi bazı âlimler tarafından illetli kabul edilmiştir.¹⁹

İkinci Açıdan

Burada Rasulullah (sav)'in kabrinde de dünyadaki gibi canlı bulunduğu ve kendisinden istiğâsede bulunulabileceği meselesine genel olarak cevap verilecektir. Bu meseleye ilişkin olarak birkaç yönden reddiyede bulunmak mümkündür:

1) Rasulullah (sav)'in, kabrinde bilinen mânâda canlı ve diri olduğu iddiası şu âyet-i kerîmelerle çelişmekte ve aykırılık arz etmektedir:

"Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler." (Zümer, 39/30),

¹⁵ Bkz. (Ahzâb, 33/28-29)

¹⁶ Bkz. (Ahzâb, 33/53). Ay. bk. (Ahzâb, 33/6).

¹⁷ Hadis hasendir. İbn Mâce (No:4272); İbn Hibbân "el-Müsnedü's-Sahîh" (el-İhsân, No:3116); İbn Ebi'Âsım "es-Sünne" (Zilâlul-Cenne, No:867) ve diğerleri Câbir b. Abdullah radiyallâhu anhumâ'dan. Bk. el-Elbânî, Mişkâtül-Mesâbîh Tahkiki (No:138); Zilâlul-Cenne (No:867); Sahîhu Süneni İbn Mâce (No:3466); Sahîhu Mevâridiz Zam'ân (No: 648).

¹⁸ Bkz. İbnu'l-Kayyim "el-Kâfiyetü's-Şâfiye" (el-Kasîdetü'n-Nüniyye) (s. 220).

¹⁹ Bkz. el-İlelül-Vâridefi'l-Ehâdisi'n-Nebeviyye (7/262-263, No: 1338)

"Biz, senden önce de hiçbir beşere ebedilik vermedik. Şimdi sen ölürsen, sanki onlar ebedi mi kalacaklar?" (Enbiyâ, 21/34)

"Her canlı ölümü tadacaktır." (Âl-i İmrân, 3/185; Enbiyâ, 21/35; Ankebût, 29/57)

2) Bilinmektedir ki Rasulullah (sav) kabrinde, ruhun bedende bulunması, bedeni idâre etmesi, ruhla beraberken bedeninin yeme, içmeye, giyinmeye, evlenmeye vb. şeylere ihtiyaç duyması şeklinde alışlagelmiş biçimde dünyevî diriliğe sâhip değildir. Bilâkis kabirde berzah hayatına sahiptir. Ruhu da refîk-i a'lâ'dadır.²⁰ Diğer peygamberlerin ruhları da aynı durumdadır.²¹ Ruhtar berzaha buldukları yer bakımından çok farklı derecelere sahiptir. Ana karnında bulunan ceninin hayatı ile dünya hayatı ve âhiret hayatı birbiriyle kıyaslanamadığı gibi aynı şekilde dünya hayatı ile berzah hayatı arasında da kıyas yapılamaz. Bir hayat türünün diğer bir hayat türüyle kıyaslanması geçersiz ve bâtıldır.

3) Rasulullah (sav) dilekte bulunanın isteğini duyabilecek ve duasına karşılık verebilecek şekilde diri olmuş olsaydı, imânî kural-lar çerçevesinde ashâbına fetvâ verir ve ashâbını sıkıntıya sokan birçok meselede ümmetini rahatlatırdı. Nasıl olur da ashâbının görüş ayrılıklarını, savaşa varan anlaşmazlıklarını görür de cevapsız ve çözümsüz bırakır?! Nasıl olur da anlaşmazlıklar ve çekişmeler meydana gelirken hiç kimse Peygamberin kabrine gitmez de ondan yardım etmesini ve yol göstermesini istemez?! İddia ettikleri gibi Rasûlullah kabrinde diri değil mi?! Ömer (ra) Buhârî'nin rivâyet ettiğine göre şöyle demiştir: "Dedenin ve kelâlenin²² mirası ile faizle ilgili bazı hususları Rasulullah (sav)'e sormuş olmayı temenni ederdim."²³ Ashâb-ı kirâma ne oluyor ki, Peygamber yanı başlarında canlı (!) dururken zorlandıkları meseleleri ona sormuyorlar, kıtlık olduğunda Rasulullah (sav)'den istemeyi düşünmeden gidip Abbâs radiyallâhu anh'ın duasını vesile kılarak yağmur dileğinde bulunuyorlar?! Tüm bunlar ileri sürülen iddianın bâtil ve asılsız olduğunun apaçık delilidir.

²⁰ Bkz. Buhârî (No:4437, 4440, 5674, 6348, 6510) ve Müslim (No:2191, 2444/85,87) Âişe radiyallâhu anhâ'dan

²¹ Bkz. Uzun İsrâ hadisi. Buhârî (No:3207, 3887) ve Müslim (No:164) Enes, Mâlik ve Mâlik b. Sâsa' a radiyallâhu anhumâ'dan.

²² Ölüp geride baba ya da oğul bırakmayan kimse.Bk. (Nisâ, 4/12, 176).

²³ Hadis Sahihdir. Buhârî (No:5588) ve Müslim (No:3032/32-33) Abdullah b. Ömer radiyallâhu anhumâ'dan.

Kahvenin Doğduğu Topraklardan İnsani Krizlerin Gölgesine: Yemen

Burak Özdiken

Takva

Temmuz 2026
66. Sayı

takvadergisi.org

Bu sayıda Arap yarımadasının güneybatısında kalan ve yıllardır insanî krizler ile boğuşan bir ülkeden bahsedeceğim. Kızıldeniz'e ve Hint Okyanusu'nun Aden körfezine kıyısı olan Yemen, kuzeyden Suudi Arabistan, doğudan Uman ile komşudur. Bâbülmendep Boğazı ile Afrika kıtasından ayrılır.

Resmî adı el-Cumhûriyyetü'l-Yemeniyye olup 2022 yılı itibarıyla nüfusunun yaklaşık 31 milyon olduğu tahmin edilmektedir. Yemen; Arap Birliği, Birleşmiş Milletler, Bağlantısızlar Hareketi ve İslam İşbirliği Teşkilatı üyesidir. Yemen'in tarihi, kültürü, ekonomisi ve nüfusu, ülkenin güney girişindeki stratejik konumundan etkilenmiştir. Kızıldeniz, hem antik hem de modern ticaret ve iletişim yollarının kesişme noktasıdır. Antik dünyada, bugün Yemen olarak bilinen bölgeyi işgal eden devletler, tütsü ve mür gibi önemli malların tedarikini kontrol ediyor ve Asya'nın baharatları ve aromatikleri gibi birçok değerli eşyanın ticaretine hâkim oluyordu. Verimliliği ve ticari refahı nedeniyle Yemen, birçok antik krallığın merkeziydi; aynı nedenle antik Romalılar tarafından da biliniyordu.

Arabistan Felix (Latince "Mutlu Arabistan"), uçsuz bucaksız ve ıssız Arabistan Deserta'dan ("Çöl Arabistanı") ayırt etmek için bu adı almıştır. Daha sonra Yemen, kahvenin ticari olarak ilk kez yetiştirildiği yer olmuş ve kahve bitkilerinin dünyanın diğer bölgelerine yayılmasından önce uzun süre bu değerli çekirdeğin tek kaynağı olmuştur. İslâm tarihçilerine göre Yemen'in ilk sakinleri Nûh (as)'ın Araplar'ın atası olan oğlu Sâ'm ve neslidir. Yemen'de hüküm süren en eski devletlerden Maîn Krallığı'nın tarihi milâttan önce III. binyılın ortalarına veya daha eskiye dayanır; başşehri de San'a'nın doğusunda kalan Maîn'dir. Maînîliler'in Rub'ul hâlî'den Yemen'in kuzeyine göç ettikleri tahmin edilir.

Hâkimiyetlerini bazı dönemlerde Hicaz, Fedek ve Teymâ sınırlarına kadar genişleten Maînîliler'in ekonomisi büyük ölçüde ülkeler arası ticarete dayanıyordu. Arabistan'da yetiştirilen ürünlerle Hindistan ve Çin'den gelen ticaret mallarını Suriye, Filistin ve Mısır'a kervanlarla taşıyarak büyük bir malî güç elde etmişlerdi. Maîn dışında Berâkış, Athlula, Beycân, Beydâ, Nestum, Nesca ve Lûk, Maînîliler döneminde Yemen'in gelişmiş şehirleri arasında zikredilmektedir. Bölgenin en eski devletlerinden biri de Sebe'nin güneyindeki Beycân ve Hureyb vadilerinde hüküm süren Katabân Krallığı olup başşehri Timna'dır.

7. yüzyılda İslam'ın doğuşuyla Yemen yeni bir döneme girdi. Bölge halkı kısa sürede İslamiyet'i benimsedi ve Yemen, İslam medeniyetinin önemli merkezlerinden biri hâline geldi. Yemenli denizciler ve tüccarlar, İslam kültürünün Doğu Afrika ve Hint Okyanusu kıyılarına yayılmasında önemli rol oynadılar.¹⁶ yüzyıldan itibaren Yemen, Osmanlı İmparatorluğu ile bölgedeki yerel güçler arasında uzun mücadelelere sahne oldu. Osmanlı Devleti özellikle liman şehirlerini ve ticaret yollarını kontrol etmeye çalıştı. Yemen'in dağlık yapısı ve kabile düzeni ise yönetimi her zaman zorlaştırdı. 1918 yılında Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkmasının ardından imzalanan Mondros Mütarekesi gereğince Osmanlı birlikleri Yemen'den çekildi ve yaklaşık dört asırlık Osmanlı varlığı fiilen sona erdi. Osmanlı'nın çekilmesinin ardından Yemen'in kuzeyinde Yahya Muhammed Hamideddin liderliğinde bağımsız Mütevekkilî Yemen Krallığı kuruldu. Bu devlet, Zeydî imamları tarafından yönetildi ve ülkenin kuzeyinde uzun yıllar varlığını sürdürdü. Buna karşılık Yemen'in güneyi, özellikle Aden ve çevresi, 19. yüzyıldan beri Britanya İmparatorluğu kontrolündeydi. Böylece Yemen uzun yıllar boyunca kuzeyde bağımsız bir yönetim, güneyde ise İngiliz etkisi altında iki farklı siyasi yapı olarak gelişti.

1980'li yılların sonlarına gelindiğinde dünya siyasetinde yaşanan büyük değişimler Yemen'i de etkiledi. Soğuk Savaş'ın sona ermesi ve Sovyetler Birliği'nin zayıflaması, Güney Yemen'in en önemli siyasi ve ekonomik desteğini kaybetmesine neden oldu. Aynı dönemde iki ülkenin sınır bölgelerinde keşfedilen petrol rezervleri, ekonomik iş birliği ihtiyacını artırdı. Ortak tarih, kültür ve aile bağları da birleşme fikrine güçlü bir toplumsal destek sağladı. Tüm bu gelişmeler, iki tarafı ortak bir gelecek kurma düşüncesinde buluşturdu.

22 Mayıs 1990'da yapılan anlaşmayla Yemen Cumhuriyeti resmen ilan edildi. Yeni devletin ilk cumhurbaşkanı Ali Abdullah Salih, cumhurbaşkanı yardımcısı ise Ali Salim el-Beyd oldu. Yeni anayasa yürürlüğe konuldu, çok partili siyasi sisteme geçildi ve iki ayrı devletin kurumlarını tek çatı altında toplama çalışmaları başlatıldı. Bu gelişme, yalnızca Yemen'de değil, tüm Arap dünyasında dikkatle takip edildi ve birçok çevrede barışçıl bir siyasi birleşmenin başarılı bir örneği olarak değerlendirildi. Ancak birleşmenin getirdiği umut, kısa süre içinde ciddi sorunlarla gölgelendi. Yıllarca farklı yönetim anlayışlarıyla yaşayan iki devletin kurumlarını, ordularını ve ekonomik sistemlerini tek bir yapı altında birleştirmek beklenenden çok daha zor oldu. Siyasi güç paylaşımı konusunda yaşanan anlaşmazlıklar, bölgesel rekabet ve ekonomik sıkıntılar zamanla derinleşti. Özellikle kuzey ve güney arasında yönetimde temsil, kaynakların paylaşımı ve kamu kurumlarının yeniden düzenlenmesi konularında yaşanan görüş ayrılıkları, birleşmenin en büyük sınavını oluşturdu. Bu gerilimler, 1994 yılında silahlı çatışmaya dönüştü. Güney Yemen'deki bazı siyasi liderler yeniden bağımsızlık ilan etmeye çalıştıysa da çatışmalar kuzey yönetiminin üstünlüğüyle sonuçlandı ve ülkenin birliği korundu.

Ancak bu gelişme, kuzey ile güney arasındaki siyasi ve toplumsal farklılıkları tamamen ortadan kaldırmadı. Aksine, ilerleyen yıllarda yaşanacak birçok krizin temelinde bu dönemde çözülemeyen sorunlar etkili oldu. 2004 yılında Yemen hükümeti ile Husiler arasında ilk silahlı çatışmalar yaşandı. Çatışmalar, sonraki yıllarda aralıklarla devam etti ve ülkenin kuzeyinde ciddi istikrarsızlıklara yol açtı. 2011 yılında Arap Baharı'nın Yemen'e de ulaşmasıyla ülkedeki siyasi dengeler tamamen değişti. Uzun yıllar iktidarda kalan Ali Abdullah Salih görevden ayrıldı ve yeni yönetim ülkenin sorunlarını çözmekte zorlandı.

Bu belirsizlik ortamında Husiler güçlerini artırarak 2014 yılında başkent Sana'yı kontrol altına aldı. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı AbdRabbuh Mansur Hadi önce ülkenin güneyine, ardından yurt dışına çıktı. 2015 yılında ise Yemen'deki gelişmeler bölgesel bir boyut kazandı. Suudi Arabistan öncülüğünde kurulan askeri koalisyon, uluslararası alanda tanınan hükümeti desteklemek amacıyla Yemen'de askerî operasyonlar başlattı. Böylece iç savaş, bölgesel aktörlerin de dâhil olduğu uzun süreli ve yıkıcı bir çatışmaya dönüştü.

Yıllar süren savaşın ardından Yemen, dünyanın en ağır insani krizlerinden biriyle karşı karşıya kaldı. Milyonlarca insan yerinden edildi; sağlık, eğitim ve altyapı hizmetleri büyük ölçüde zarar gördü. Gıda güvenliği sorunu ve temel ihtiyaçlara erişimde yaşanan sıkıntılar, ülke nüfusunun önemli bir bölümünü etkiledi. Uluslararası kuruluşlar, Yemen'de milyonlarca kişinin insani yardıma ihtiyaç duyduğunu belirtmektedir.

Günümüzde Yemen'de tek bir otoritenin ülkenin tamamını kontrol ettiği söylenemez. Husiler, başkent Sana ve kuzeybatıdaki geniş bölgelerde fiilî yönetimi sürdürürken, ülkenin diğer kesimlerinde uluslararası alanda tanınan hükümet ve ona bağlı güçler ile farklı yerel gruplar etkisini devam ettirmektedir. Son yıllarda çatışmaların şiddeti bazı dönemlerde azalsa da zaman zaman yeniden tırmanabilmekte; siyasi çözüm arayışları ise Birleşmiş Milletler'in arabuluculuğunda sürmektedir.

Yemen bugün, köklü tarihî mirası ile modern dönemin en zorlu siyasi ve insani sorunlarının iç içe geçtiği bir ülke görünümündedir. Antik çağlardan bu yana ticaret yollarının ve medeniyetlerin merkezi olan Yemen, günümüzde barış, siyasi uzlaşma ve yeniden yapılanma arayışını sürdürmektedir. Ülkenin geleceği, yalnızca taraflar arasında kalıcı bir siyasi anlaşmanın sağlanmasına değil, aynı zamanda ekonomik kalkınmanın desteklenmesine ve milyonlarca Yemenlinin yaşam koşullarının iyileştirilmesine de bağlıdır.

Salih Ameller İşlerken Tereddüt Etmeyelim!

أَلَا يُذَكِّرُ النَّاصِحِينَ

Nasihatimiz Var

Muhammed Fırat

تَقْوَا
Takva

Temmuz 2026
66. Sayı

takvadergisi.org

Mute savaşı, hicretin 8. yılının Cemaziyel Evvel ayında olmuştur. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) Zeyd b. Harise'nin komutasında 3.000 Müslümanı Şam tarafındaki Belka topraklarına gönderdi ve şöyle buyurdu:

- Eğer Zeyd'e bir şey olursa, komutan Cafer b. Ebu Talip'tir. Eğer Cafer'e bir şey olursa komutan Abdullah b. Revaha'dır.

İnsanlar hazırlanıp yola çıktılar ve Şam topraklarındaki Maan'a geldiler. Hirakl'in Belka topraklarındaki Mâab'a geldiği ve beraberinde 100.000 kişinin olduğu, Lahm, Cüzzam ve Behra kabilelerinin de Rumlara katıldığı haberi geldi. Müslümanlar bu haberi alınca Maan'da iki gece bekleyerek ne yapacaklarına karar vermeye çalıştılar. Bazısı "Rasulullah'a düşmanın sayısını bildiririm. Ya bize yardım gönderir veya bize bir şey emreder de biz onu yaparız" dediler. Abdullah b. Revaha (radiyallahu anh) ise insanları cesaretlendirerek şöyle dedi:

- Ey kavmim! Vallahi kendisinden ikrah ettiğiniz şey, kendisi için çıktığınız şeydir. O da istediğiniz şehadettir. Biz insanlarla sayı, güç ve çoklukla savaşıyoruz. Biz sadece Allah'ın bize ihsan ettiği bu din ile savaşıyoruz. Yolunuza devam edin! Sonuçta sizin için iki iyilikten biri vardır. Ya şehadet, ya zafer!

İnsanlar "Vallahi İbni Revaha doğru söyledi" dediler. Yola çıkıp Belka'nın sınırına geldiler. Rum ve Araplardan oluşan Hirakl'in ordusu Belka'nın bir köyü olan Meşari'de idi. Sonra düşman yaklaştı. Müslümanlar Mute denilen bir köyde konakladılar. Savaş burada oldu. Müslümanlar savaşa hazırlandılar. O gün Müslümanların sayısı 3.000, düşmanın sayısı ise 100.000 kişi idi.

Ebu Hureyre (radiyallahu anh) der ki: "Mute savaşına katıldım. Müşrikler bize yaklaşınca da-ha önce kimsenin sahip olmadığı sayı, silah, ayak takımı, ipek, atlar ve altın gördük. Gözlerim kamaştı. Sabit b. Erkam bana 'Ey Eba Hureyre! Sanki büyük bir çoğunluk görüyor-sun' dedi. Ben 'Evet' deyince 'Sen bizimle beraber Bedir'e katılmadın. Biz çoklukla za-fere kavuşmadık' dedi.

"Sonra iki taraf birbirine girdi ve savaş başladı. Zeyd b. Harise (radiyallahu anh) Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in sancağını aldı ve mızraklarla öldürülünceye kadar savaştı. Sonra sancağı Cafer b. Ebi Talib (radiyallahu anh) aldı. Düşünmeden kumral olan atına bindi ve savaşımaya başladı. Savaş çok şiddetlendiğinde atını boğazladı ve öldürülünceye kadar bineksiz, ayakları üzerinde savaştı. Cafer (radiyallahu anh) İslam'da at boğazlayan ilk kimse-dir. Cafer sancağı sağ eline aldı. Sağ eli kesilince sol eline aldı ve sol eli de kesildi. Sancağı öldürülünceye kadar omuzlarıyla taşımaya çalıştı. Öldürüldüğünde otuz üç yaşında idi. Allah (Subhanehu ve Teala) buna karşılık ona iki kanat verdi. Onlarla cennette istediği gibi uçmaktadır.

Cafer (radiyallahu anh) öldürülünce sancağı Abdullah b. Revaha (radiyallahu anh) aldı. Atının üzerinde sancakla ilerledi. Nefsini alçaltmaya ve bazı tereddütler geçirmeye başladı. O gün şöyle diyordu:Yemin ettim ey nefis! Ona ineceksin!Ya ona inersin veya ona zorlanırsın.İnsanlar yönelmiş şiddetle haykırırken Seni cennetten ikrah eder halde görüyorum.İçinde mutmain olduğun durum uzadı! Oysa sen kötü bir sudan başkası değilsin! Ey nefis! Eğer öldürülmezsen ölürsün. Bu, ölüm hamamıdır ona kavuştun. Temenni ettiğin şey sana verildi. Eğer onların yaptığını yaparsan hidayet bulursun.

Eğer gecikir-sen şakilerden olursun.-
Sonra atından indi. Amcasının oğlu elinde bir parça kurutulmuş et ile yanına geldi ve "Bununla bunaldığında güç kazan! Bugün nasibin bu imiş" dedi. Abdullah onu aldı ve bir parça kopardı. Sonra kendi kendine "Sen hala dünyada mısın?" dedi ve eti elinden attı. Sonra ilerleyerek öldürülünceye kadar savaştı. Böylece savaş başlamadan önce Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in tayin ettiği komutanlar sırasıyla şehid oldular.

Zeyd b. Harise, Cafer b. Ebi Talib ve Abdullah b. Revaha... (Allah onlardan razı olsun) Sonra sancağı Sabit b. Ekram el-Ensari (radiyallahu anh) aldı ve "Ey Müslümanlar topluluğu! Sizden biri üzerinde anlaşın!" dedi. Onlar "Sen taşı!" dediler.

O "Ben bunu yapamam" deyince Halid b. Velid (radiyallahu anh) üzerinde anlaşıldı. Halid sancağı alınca Müslümanları savundu ve korudu. Sabah olunca safın önünde bulunanları arkaya, arkada bulunanları öne, sağ kanattakileri sola, sol kanattakileri sağa aldı. Düşman sancaklarından karşılarındakileri tanımadılar ve "Onlara yardım gelmiş" dediler. Korktular ve kaçtılar. Onlardan hiç kimsenin öldürmediği şekilde adam öldürüldü.

İbn İshak der ki: "Üç komutan da arka arkaya şehid edilince Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu: "Bayrağı Zeyd b. Harise aldı ve şehid olarak öldürülünceye kadar savaştı. Sonra onu Cafer aldı şehid olarak öldürülünceye kadar onunla savaştı." Sonra Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sustu. Ensarın yüzü değişmeye başladı. Abdullah b. Revaha'da istemedikleri bir durum olduğunu anladılar. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurdu:

- Sonra bayrağı Abdullah b. Revaha aldı. Şehid olarak öldürülünceye kadar onunla savaştı. Onlar cennete yükseltildi ve altından yapılmış tahtların üzerine oturtuldular. Abdullah b. Revaha'nın tahtında diğer arkadaşlarının tahtında olmayan düğmeler gördüm. "Bu neden?" diye sorduğumda 'Diğer ikisi tereddütsüz ilerlediği, Abdullah b. Revaha ise bazı tereddütler geçirdikten sonra ilerlediği için' denildi.

"Abdullah b. Revâha okuma yazma bilmesi, hassas bir şair, hatip ve aynı zamanda mahir bir muharip olması, yüksek cesaret ve şecaate, ayrıca ileri derecede zühd ve takvâya sahip bulunması gibi hasletlerinden dolayı Rasulullah (sav)'in özel teveccüh ve itimadını kazanarak ashâb-ı kirâm arasında öne çıkmış ve önemli görevler yüklenmiştir. İkinci Akabe Biatı'nda Medineli müslümanlar tarafından on iki nakibin biri olarak seçilip Rasulullah (sav)'in idarî yardımcılığı sayılabilecek böyle şerefli bir göreve lâayık görülmesi, onun Câhiliye dönemindeki itibarının İslâm'dan sonra da artarak devam ettiğini göstermektedir.

Rasulullah (sav) de onu, nakibliğinin yanı sıra ayrıca özel kâtipleri arasına almak suretiyle ikinci defa şereflendirmiştir. Abdullah b. Revâha Bedir, Uhud, Hendek, Hayber savaşları ile Hudeybiye ve Umretü'l-kazâ seferlerine katılmış ve Umretü'l-kazâ'da umre süresince Rasulullah (sav)'in devesinin yularını tutmuştur. İslam'a girdikten sonra sayılamayacak kadar salih ameller işlemiş bir sahâbi olan Abdullah b. Revaha (ra)'ın sancağı alırken gösterdiği kısa süreli bir tereddütün neticesini görüyoruz.

Salih ameller işleme konusunda oldukça tembel olan biz Müslümanların ibret almamız gerekmektedir.

Abdullah b. Revaha (ra) kısa bir süre tereddüt etmesine rağmen toparlandı ve yüklenmiş olduğu sorumluluğu canı pahasına yerine getirdi. Bizler yüklenmiş olduğumuz sorumluluklar konusunda ne durumdayız? Tereddüt ettiğimiz, ciddiye almadığımız, terk ettiğimiz, aklımıza bile getirmedığımız sorumluluklarımız konusunda...

Kendimizi hesaba çekmeli ve iş işten geçmeden ihmal ettiğimiz sorumluluklarımıza dört elle sarılmalıyız.

Velhamdulillahi rabbil alemin

Gizli Ateş Nemîme (Laf Taşıma)

Ümmü Fırdevs

DİL
AFETİ

Takva

Temmuz 2026
66. Sayı

takvadergisi.org

Dil, insanı cennete götürebilecek bir nimet olduğu gibi cehenneme sürükleyebilecek bir afettir de... Nice ibadetler vardır ki dil ile yapılır; nice günahlar da vardır ki yine dil sebebiyle işlenir. Dil afetlerinin en tehlikelilerinden biri de nemîmedir. Çünkü nemîme yalnızca bir günah değil, insanların arasını bozan, dostlukları yıkan ve toplumun huzurunu sarsan bir fitnedir.

Nemîme; bir kimsenin sözünü, aralarını bozmak maksadıyla başkasına taşımadır. Halk arasında buna "laf taşıma (koğuculuk)" denir. Kişi bir mecliste duyduğu sözü diğer bir meclise aktarır; böylece kalplere kin, öfke ve düşmanlık tohumları eker.

Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:

وَلَا تَطْعَمُوا حَلَالًا فِيمَهِينِ
هَمَّارٍ مَّشَاءٍ بِنَمِيمٍ

"Yemin edip duran aşağılık kimseye itaat etme. Sürekli ayıplayan, laf götürüp getiren kimseye de..."¹

Allah Teâlâ'nın nemmâmı kötü sıfatlarla birlikte zikretmesi, bu günahın ne kadar çirkin olduğunu göstermektedir.

Kabir Azabına Sebep Olan Günah

Rasûlullah (sav) bir gün iki kabre uğradı ve şöyle buyurdu:

إِنَّهُمَا لَيُعَذَّبَانِ وَمَا يُعَذَّبَانِ فَيَكْبِيرُ، أَمَّا أَحَدُهُمَا فَكَانَ لَا يَسْتَتِرُ مِنَ الْقَوْلِ،
وَأَمَّا الْآخَرُ فَكَانَ نَمِيمًا شَيْبًا نَمِيمًا

"Şüphesiz bu iki kişi azap görüyorlar. Azapları da insanların büyük görmediği iki şey sebebiyledir. Birisi idrardan sakınmazdı, diğeri ise laf taşırdı."²

Bu hadis, nemîmenin kabir azabına sebep olan büyük günahlardan biri olduğunu açıkça göstermektedir. İnsanların çoğu bunu basit bir kusur olarak görse de Allah katındaki vebali çok ağırdır.

Nemîmenin Zararları

Laf taşımanın zararları yalnızca onu yapan kişiyle sınırlı değildir. Toplumun tamamına zarar verir:

Kardeşlik bağlarını koparır.

Kalplere kin ve nefret yerleştirir.

Dostlukları bozar.

Güveni yok eder.

Fitne ve düşmanlığı artırır.

Kişiyi büyük günahlara sürükler.

Kabir azabına sebep olur.

Bu sebeple selef âlimleri nemmâmdan sakındırmış, onun sözüne güvenilmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Hasan-ı Basrî (rh) şöyle demiştir:

"Nemmâm, kısa bir saatte sihirbazın bir ayda yapamadığını yapar."

Çünkü sihirbaz insanların arasını bozmak için uğraşır; nemmâm ise birkaç cümleyle bunu gerçekleştirebilir.

Laf Taşıyana Nasıl Davranılmalıdır?

Bir kimse sana gelip başkalarının sözlerini taşıyorsa bil ki yarın senin sözlerini de başkasına taşıyacaktır.

İmam Nevevî (rh) laf taşıyan biri geldiğinde şu hususlara dikkat edilmesi gerektiğini söyler:

¹ (68/Kalem, 10-11.)

² (Buhari, Müslim.)

1- Onun sözünü tasdik etmemek.

2- Bu yaptığı işten dolayı onu uyarmak.

3- Allah için buğzetmek.

4- Taşdığı kişi hakkında kötü zanda bulunmamak.

5- Araştırma ve tecessüse girişmemek.

6- Onun yaptığı günahı yapıp sözleri başkasına aktarmamak.

Çünkü mümin fitnenin taşıyıcısı değil, söndürücüsü olmalıdır.

Dilimizi Nemîmeden Nasıl Koruruz?

1- Konuşmadan önce düşünmek.

Söyleyeceğimiz sözün fayda mı zarar mı getireceğini tartmalıyız.

2- Duyduğumuz her sözü nakletmemek.

Her duyulan şeyin aktarılması doğru değildir.

Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

كَفَّيْنَا لَمَرْءٍ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ

"Kişiye duyduğu her şeyi anlatması yalan olarak yeter."³

3- İnsanların kusurlarıyla meşgul olmak.

Kendi kusurlarıyla meşgul olan kimse başkalarının sözlerini taşımaya vakit bulamaz.

4- Salih meclislerde bulunmak.

İnsan, beraber olduğu kimselerden etkilenir. Fitne meclislerinden uzak durup ilim ve zikir meclislerine devam etmek dili korumanın en önemli yollarındandır.

Sonuç

Nemîme, dil afetlerinin en yıkıcı olanlarından. Birkaç kelimeyle yılların dostluğunu bitirebilir, kardeşleri birbirine düşürebilir ve toplumun huzurunu bozabilir. Bu yüzden mümin, duyduğu her sözü nakletmez; insanlar arasında fitne değil, sulh ve muhabbet taşır.

Unutulmamalıdır ki;

Laf taşımak kolaydır fakat taşıdığı günah ağırdır.

Bir söz meclisten çıkar, insanların arasını bozar fakat hesabı Allah'ın huzurunda görülür.

³ (Müslim)

Oyun Oynayan Çocuğu Korumak mı, İnterneti Fişlemek mi? "Yaş Doğrulama" Yalanı

Burak Eryılmaz

Geçtiğimiz yazıda o sinir bozucu "Ben robot değilim" testlerinin nasıl dijital bir kimlik avına dönüştüğünden bahsetmiştik. Şimdi ise tehlikenin boyutunu bir tık daha artırıyor ve devletlerin, dev şirketlerin o en sevdiği Truva Atı'nın içine bakıyoruz: Çocukları korumak.

Öncelikle şu konuda bir anlaşalım: Evet, çocuklarımız ekranlara hapsedilmiş durumda. Sosyal medyanın dipsiz kuyuları, bitmek bilmeyen kısa videolar ve oyunların içine yerleştirilmiş kumar mekanikleri (sürpriz kutular, bitmeyen ödül döngüleri) ebeveynleri haklı olarak çaresiz bırakıyor. Çocukların algıları, dikkat süreleri ve psikolojileri bu dijital vahşi batıda gerçekten de zarar görüyor. Bu, hepimizin kabul ettiği ve çözülmesi gereken devasa bir sorun.

Ancak bir sorun ne kadar gerçekse, o sorunu kendi ajandası için kullanmak isteyenlerin sunduğu "yanlış çözümler" de bir o kadar tehlikelidir.

Son dönemde Türkiye başta olmak üzere İngiltere, ABD ve Avrupa'nın birçok yerinde oyunlar ve sosyal medya platformları için "yaş doğrulama" zorunlulukları konuşuluyor. Sistem basitçe şunu söylüyor: "Çocukların yaşlarına uygun olmayan içeriklere erişmesini engellemek için, platforma giren herkesin yaşını kanıtlanması şart."

Kulağa ne kadar masum ve şefkatli geliyor değil mi? Peki, aklımıza o meşhur ve rahatsız edici soruyu getirelim: Epstein dosyalarında ortaya çıkan o korkunç gerçeklere, adada dönen akılalmaz çocuk istismarlarına yıllarca göz yuman, failleri koruyan veya sümen altı eden bu küresel sistem; ne oldu da bir anda sizin çocuğunuzun Minecraft'ta veya Instagram'da fazla vakit geçirmesini bu kadar dert edinir hale geldi?

Dahası, daha düne kadar Cambridge Analytica gibi skandallarla kişisel verilerimizi haraç mezat satan, mahremiyetimizi hiçe sayarak siyasi manipülasyonlara kapı aralayan bu teknoloji devleri ne zaman bu kadar "ahlak bekçisi" kesildi?

Gerçekten dertleri çocukları korumak olsaydı çözüm çok basitti. Silikon Vadisi'nin devlerine "Bağımlılık yapan o algoritmalarınızı değiştireceksiniz, otomatik video oynatmayı kapatacaksınız, çocukları hedef alan reklamları yasaklayacaksınız!" derlerdi. Sistemi, yani asıl zehri üreten mekanizmayı kısıtlarlardı. Ama onlar ne yapıyor? Zehri olduğu gibi bırakıp sadece "Bana kimliğini göster" diyorlar.

Çünkü asıl amaç çocukları korumak değil, internetteki son anonim kaleleri de yıkmak. Bir çocuğun oyun oynaması veya bir gencin sosyal medyaya girmesi için TC Kimlik Numarası, e-Devlet onayı veya yüz taraması (biyometrik veri) istendiğinde, o platformdaki tüm yetişkinler de sisteme fişlenmiş oluyor. Artık o platformda sahte bir isimle muhalif bir yazı yazan, canını sıkan bir şirket politikasını eleştiren veya sadece kendi halinde dolaşmak isteyen herkesin "gerçek kimliği" devletlerin ve şirketlerin veri tabanlarında kabak gibi parlıyor.

İşin daha da korkunç bir boyutu var: Eski-den sosyal medya hesaplarımız ele geçirildiğinde en büyük korkumuz adımıza saçma sapan paylaşımlar yapılması veya şifremizi kaybetmekti. Ancak şimdi, o hesaplar doğrudan TC Kimlik numaramıza veya e-Devlet'imize entegre edildiğinde, hesabınızı hackleyen birinin yapacağı tek bir yasa dışı işlem yüzünden kendinizi bir anda ağır adli süreçlerin, ifade tutanaklarının ve mahkeme salonlarının tam ortasında bulabilirsiniz. Siber güvenlik açıklarının bedeli artık sadece can sıkıntısı değil, doğrudan özgürlüğünüzün kısıtlanması olacak.

Özgür ve anonim kalabildiğimiz o alanlar her geçen gün biraz daha daraltılıyor. Sadece yaş doğrulama ile de bitmiyor. Bugün Türkiye'de ve dünyada VPN kullanımlarına getirilen kısıtlamalara ve standartlaştırma çabalarına bakın. "VPN'leri yasaklamıyoruz ama kimin, hangi VPN'i, nasıl kullandığını bilmek istiyoruz" diyorlar. Şifreli mesajlaşma uygulamalarının (WhatsApp, Signal vb.) "çocuk istismarını engellemek" bahanesiyle arka kapılar (backdoor) açılarak taranması tartışılıyor.

Bütün bunlar tesadüf değil. İnterneti, herkesin boynunda dijital bir yaka kartıyla dolaştığı, her hareketinin loglandığı (tüm detayları ile kayıt altına alındığı) devasa bir alışveriş merkezine (veya açık hava hapishanesine) çevirmek istiyorlar. Ve tarih bize defalarca göstermiştir ki; hiçbir totaliter gözetim sistemi "Sizi izlemek istiyoruz" diyerek kurulmaz. Her zaman "Sizi ve çocuklarınızı korumak zorundayız" denilerek inşa edilir.

Çocuklarımızı o ekranların zararlı etkilerinden tabii ki koruyalım. Eğer gerçekten onları korumak istiyorsak çözüm devlete ve şirketlere kimlik teslim etmek değil; mahremiyeti ihlal etmeyen cihaz içi ebeveyn kontrolleri (yerel filtreler) kullanmak ve çocuklara çok küçük yaşlardan itibaren güçlü bir dijital okuryazarlık eğitimi vermektir. Bunu yaparken kendi özgürlüğümüzün ve mahremiyetimizin anahtarlarını, o çocukları aslında hiç umursamayan küresel bir gözetim aygıtına teslim etmeyelim. Aksi takdirde, yarın o dijital hapishanede çocuklarımızla birlikte kilitli kalacağız.

MÜSLÜMANLARDA YAHUDİLEŞME

Bilal Özbuğday

Yahudilerin yeryüzündeki zulüm, azgınlık ve küfürlerinin zirveye ulaştığı böylesi bir zamanda bu kavmin özelliklerini, bakış açılarını, kafa yapılarını öğrenmeye her zamankinden daha fazla ihtiyacımız olduğu zorlu bir dönemi yaşıyoruz.

Yahudileri anlamaya ihtiyacımız var. Onlar gibi olmamak, onlar gibi ihanet etmemek, onlar gibi zulüm etmemek için...

Yahudileri anlamaya ihtiyacımız var. Rabbimize ve dinimize onlar gibi yaklaşmamak için...

Elinizdeki bu çalışma, Yahudilerin özelliklerini zikretmek suretiyle Müslümanlara ve tevhid ehli camiaya bir özeleştirici mahiyetinde Takva Dergisi için kaleme alınmış yazıların bir araya getirilerek derlenmesinden oluşturulmuştur.

Amaç ve gayemiz; Kur'an'ın bizlere sıklıkla anlattığı ve şu an gözlerimiz ile müşahade etme imkanına sahip olduğumuz bu azgın gürühtan olmamak için müminlerin çabasını ve dikkatini celbetmeye çalışmaktır.

Yahudilerin zulümlerini bertaraf etmek için bir mücadele ortaya konulmasının gerekliliği ortadadır. Onlar ile mücadele etmenin ilk adımı ise önce onlar gibi olmamaktan geçmektedir.

